

časopis košických bohoslovcov

Boromeo

I. číslo občasníka, 2014

téma:

OSOBNOSTI

V ČÍSLE NÁJDETE

Editoriál	3	„Volám sa Jozef a som váš brat“	23
<i>M. Jaklovský</i>		<i>B. Byčánek</i>	
Deň za dňom	4	„Svätci očami svedka“	26
<i>F. Sokyra</i>		<i>(rozhovor - arcibiskup Alojz Tkáč)</i>	
Regina pacis, ora pro nobis	6	Nenápadní hrdinovia	34
<i>L. Hatala</i>		<i>L. Imrich</i>	
Onedlho novokňazi	8	Prameň života	35
		<i>M. Jaklovský</i>	
Po roku skúseností...	12	Anekdoty o pápežoch	36
<i>(pastoračný ročník)</i>		<i>T. Jacko</i>	
Nenahraditeľná	16	Myšlienky, slová, skutky	38
<i>J. Pichoňský</i>		<i>J. Fuňák</i>	
téma: OSOBNOSTI	17	Manželské stretnutia	39
		<i>M. Lučko</i>	
Kto je osobnosť?	18	„Športové okienko“	41
<i>M. Pavlík</i>		<i>M. Tuleja</i>	
Dôležité okamihy zo života	19	Jednotný katolícky spevník	44
<i>B. Byčánek</i>		<i>M. Bodnár</i>	
Pápež mladých	20		
<i>B. Byčánek</i>			

BOROMEO (www.kske.sk/boromeo) - **Šéfredaktor:** Marián Jaklovský - **Zástupca šéfredaktora:** Jakub Pichoňský - **Redakčná rada:** Martin Tuleja, Lukáš Imrich, Michal Lacko, Michal Pavlík, Marek Marcin, Jozef Vaško, Marek Bodnár, Boris Byčánek, Lukáš Hatala, Tadeáš Jacko, František Sokyra, Michal Timko - **Grafická úprava:** Marek Marcin, Lukáš Hatala, Jakub Pichoňský, Jozef Vaško - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - **E-mail:** casopisboromeo@gmail.com - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Námestie Kráľovnej Pokoja 3, 080 01 Prešov - **Predná obálka:** Michal Timko - **Zadná obálka:** Marek Marcin

Editoriál

(MARIÁN JAKLOVSKÝ)

Aj Judáš patril k Dvanástim. Aj jeho si Pán vyvolil za učeníka. Dostal „to isté“ ako aj ostatní apoštolí. Mal podiel na tom istom živote, rovnakých radoostiach i starostiach. Prežil tri roky po boku svojho Majstra. A predseda. Boží zradky.

Ježiš vedel, čo ho čaká – i o Judášovom konaní. Napriek tomu nič neurobil. Žiadna intervencia či prevencia voči Judášovi. Nevylúčil ho spomedzi Dvanástich. Neopovrhol ním. Neodpísal ho. Dostáva sa mu aj naďalej dôvery – ako ostatným. A možno ešte väčšej – ved mal na starosti spoločnú pokladničku. Ježiš rešpektuje jeho slobodu. Necháva ho samého rozhodnúť sa.

A Peter? V zápale horlivosti veľký bojovník. „Pôjdem za tebou všade! Aj keby ťa všetci opustili, ja ťa neopustím!“ V Getsemanskej záhrade odtína Malchusovo ucho. Avšak opustený, sám proti presile, zapiera. Nie raz.

Judáš a Peter. Dvaja rozliční ľudia. Dva ľudské príbehy. Tak podobné, a predseda tak rozdielne. Jeden končí medzi nebom a zemou na kúsok lana. Druhý v kaľuži horkých slz ľútosti. Jeden končí v beznádeji Veľkého piatku. Druhý sa teší z nedeľného rána.

Kto z nás nepadol, nezradil, neublížil ... Avšak akú cestu si zvolíš? Beznádej Judáša či pokánie Petra?

DEŇ ZA DŇOM

FRANTIŠEK SOKYRA

FOTO: ARCHÍV BOHOSLOVCOV

8.1.2014**Požehnanie seminárnych izieb**

Po návrate z vianočných sviatkov nám otec rektor s otcom špirituálom požehnali naše izby, aby sme aj my stále vedeli spoznávať nášho Spasiteľa medzi sebou aj vo svojich „príbytkoch“.

17. – 19.1.2014**Duchovná obnova – o. Ján Záhradník**

V čase našich skúšok nás povzbudil Ján Záhradník, farár rómskej dediny Lomnička, keď počas duchovnej obnovy upriamil našu pozornosť na dôležitosť bratskej lásky medzi nami, potrebu chudoby a uvedomenie si hriešnosti v nás.

22.1.2014**6. výročie konsekrácie kaplnky**

Tento deň sme si spoločne aj s o. arcibiskupom Bernardom Boberom a našimi predstavenými pripomenuli 6. výročie konsekrácie našej seminárnej kaplnky sv. Karola Boromejského.

23.1. – 29.1.2014**Lyžiarsky „zájazd“**

Na záver skúškového obdobia, keď väčšina z nás už mala skúšky za sebou, vybrali sme sa s našimi predstavenými na lyžovačku do Ždiaru v lone Belianskych Tatier. Spoločne sme prežili sedem oddychovo-sportových dní.

30.1.2014**21. výročie biskupskej vysviacky o. arcibiskupa**

Otec arcibiskup Bernard Bober slávil v našom seminárnom chráme ďakovnú sv. omšu pri príležitosti svojho 21. výročia biskupskej vysviacky.

31.1. – 9.2.2014**Semestrálne prázdniny**

V tomto čase sme sa mohli opäť vrátiť do svojich rodných farností i rodín, aby sme prežili týždeň zaslúženého oddychu a načerpali nové sily pred začiatkom letného semestra.

14.2. – 16.2.2014**Duchovná obnova – o. Ján Benkovský, SJ**

Po prázdninách nastal čas opäť sa duchovne upevniť a posilniť. Medzi nás zavítal jezuita Ján Benkovský, ktorý nám priblížil tri stupne lásky ku Kristovi.

22.2.2014**Kandidatúra**

V sobotu popoludní pri svätej omši o 16.30 hod. boli naši piati piatci verejne predstavení pred emeritným o. arcibiskupom Alojzom Tkáčom a pred prítomnými ľuďmi ako kandidáti presbyterátu a diakonátu.

23.2.2014

Lektorát a akolytát

V nedeľu pri slávnostnej svätej omši za účasti otca arcibiskupa Bernarda naši spolubratia zo štvrtého ročníka prijali ustanovenie do služby akolytu a bohoslovci tretieho ročníka boli ustanovení do služby lektora.

28.2.2014

Kardinál Jozef Tomko (90 rokov)

V piatok popoludní navštívil náš seminárny chrám a celebroid svätú omšu otec kardinál Jozef Tomko pri príležitosti svojho životného jubilea. Po svätej omši sme sa mohli započúvať do sakrálnych hudby v podaní zboru Cecília, ktorý si pripravil piesne na počesť výročia otca kardinála a emeritného arcibiskupa (80 rokov).

1.3.2014

Svätá omša - kardinál Jozef Tomko, emeritný arcibiskup Alojz Tkáč

Oslava životných jubileí a poďakovanie vyvrcholili v sobotu v Katedrále svätej Alžbety v Košiciach slávnostnou svätou omšou, ktorej predsedal otec kardinál. Zúčastnili sa jej viacerí biskupi, ako aj mnohí kňazi našej arcidiecézy.

14.3. – 16.3.2014

Duchovná obnova – o. Miroslav Lettrich

Tento mesiac nás svojou prítomnosťou obohatil otec Miroslav Lettrich, farár v Ždiari. Podielil sa s nami so svojím životným príbehom a prežívaním kňazstva. Hlavnou témou bola identita kňaza na pozadí proroka Jeremiáša.

29.3.2014

Priateľský futbalový zápas

V túto slnečnú sobotu nastúpili na trávniku ŠK Sokolany proti sebe mužstvá „seminárneho výberu“ a „výberu kňazov“ z okolia Košíc pod vedením niekdajšieho rektora Jozefa Ondovčáka. V boji o trofej nakoniec zvíťazili skúsenosti nad mladými silami.

11.4. – 13.4.2014

Duchovná obnova

Čas „kvetného víkendu“ bol pre nás opäť časom stíšenia sa a väčšieho načúvania Pánovi, aby sme takto „obnovení“ mohli lepšie prežívať blížiacu sa veľkonočné sviatky.

17.4.2014

Odchod na prázdniny

Po „Misse chrismatis“ odchádzame do svojich domácych farností, aby sme opäť nachvíľu pookriali v rodinnom prostredí i pomohli vo svojich farnostiach s prípravou veľkonočných obradov. Výnimkou sú tretiaci, ktorí ostávajú v Košiciach v katedrále s otcom arcibiskupom a v seminári s otcom rektorom.

REGINA PACIS, ORA PRO NOBIS

LUKÁŠ HATALA
FOTO: INTERNET

KRÁĽOVNA pokoja, ORODUJ ZA NÁS

Slová túžby po mieri a pokoji na celom svete, s vrúcnu prosbou ku Kráľovnej pokoja, zaznievajú z úst pápeža Františka v týchto dňoch čoraz frekventovanejšie. Z prejavov terajšieho nástupcu svätého Petra pozorujeme, že problémy v spoločnosti definuje explicitne a priamo. „Na vojny si nesmieme privyknúť,“ povedal pápež v jednej z homílií. Po minuloročnom svetovom dni za pokoj vo svete František tento krát prosil o modlitby za mier vo Venezuele, a taktiež v krajine našich východných susedov – v Ukrajine.

V porovnaní s poslednými pápežmi svet očaril svojský prístup pápeža Františka. Ten si do Ríma priniesol aj kúsok svojej „náture“. Zmeny v programových protokoloch či nevšedný, zaujímavý a neraz aj prekvapujúci prístup k veriacim už neprekvapuje žiadneho z jeho blízkych spolupracovníkov. Vo vianočnom období pápež zorganizoval svoju narodeninovú oslavu v prítomnosti niekoľkých bezdomovcov a poobede sa prišiel pomodliť do najstaršej mariánskej Baziliky Santa Maria Maggiore v Ríme. Prítomní pútnici boli viac ako prekvapení, keď sa pri nich na niekoľko minút ocitol sám pápež. O niekoľko

týždňov neskôr navštívil väznicu v Ríme, kde sa s väzňami spolu pomodlil. Tieto a mnohé iné činy sa stali dôvodom, prečo americké noviny Time's vyhlásili pápeža Františka za osobnosť roka 2013. Po prvých Vianociach Jorgeho Maria Bergoglia na Petrovom stolci sa opäť rozbehla jeho rímska pracovná aktivita. Hneď začiatkom roka definoval svoje plány, keď vyjadril túžbu navštíviť Svätú zem od 24. do 26. mája 2014. Touto „púťou modlitby“, ako to sám nazval, si chce pripomenúť 50. výročie historického stretnutia pápeža Pavla VI. s konštantinopolským patriarchom Atenagorom. Hlava Katolíckej cirkvi navštívi Ammán, Betlehem a Jeruzalem. Pri Božom hrobe bude predsedáť ekumenickej bohoslužbe, spolu s patriarchom východných cirkví Bartolomejom.

chodných cirkví Bartolomejom.

V deň spomienky na svätú Agnesu 21. januára sa v bazilike tejto svätice za hradbami mesta Ríma konala pre verejnosť nevšedná liturgická slávnosť, počas ktorej pápež požehnal dva baránky, z ktorých vlny budú utkané páliá (biela štóla z ovčej vlny so šiestimi čiernymi krížikmi) pre nových arcibiskupov metropolitov. Starosť o baránkov je už tradične zverená rehoľným sestram Svätej rodiny. Tieto už 130 rokov ozdobia jedného červeným a druhého čiernym venčekom z kvetov ako symbol panenstva a mučeníctva tejto svätice – sv. Agnesy. Takto sú baránky predstavené aj pápežovi. Následne utkané páliá sú uložené na hrobe svätého Petra až do slávnosti sv. Petra a Pavla, kedy ich pápež položí na plecá novým arcibiskupom ako symbol ovečkej, o ktoré sa má arcibiskup príkladne starať.

Ďalším veľkým sviatkom večného mesta je Sviatok Katedry svätého Petra – 22. február. V tento deň si veriaci na celom svete užšie uvedomujú spätosť s hlavou Katolíckej cirkvi – teraz s pápežom Františkom. Pri tejto slávnosti pápež každoročne udeľuje vybraným biskupom titul kardinál. Medzi spomenutia hodnými „novopečenými“ nositeľmi červeného biretu a kardinálskeho prsteňa je aj niekdajší osobný sekretár onedlho svätého pápeža Jána XXIII. – 98-ročný Mons. Loris Frances-

chodných cirkví Bartolomejom.

chodných cirkví Bartolomejom.

co Capovilla. Historicky prvého „kniežaťa cirkvi“ sa dočkalo aj prírodnými katastrofami zmietané Haiti, ktorým sa stal doterajší biskup Mons. Chibly Langlois. Hodnosť kardinála udelil František 19 biskupom, na ktorých reverende purpurovú nahradila červená farba, symbolizujúca krv a mučenie. Takto majú ešte užšie spolupracovať s pápežom na riadení cirkvi a byť jeho oporou i pomocou. V prípade konkláve kardináli volia spomedzi seba hlavu Katolíckej cirkvi.

Slovenskí kardináli Ján Chryzostom Korec a Jozef Tomko sú členmi kardinálskeho zboru už niekoľko desiatok rokov. V posledných mesiacoch si obaja pripomenuli významné životné jubileá, a to svoje 90. narodeniny. Pri tejto tak vzácnnej príležitosti im zaslal sám Svätý otec František svoje blahoprianie. V želaní kardinálovi Korcovi vyzdvihol jeho svedectvo viery v ťažkých rokoch i dušpastierske literárne diela. Kardinálovi Tomkovi, naopak, poďakoval za dlhoročnú prácu v službách Svätej stolice.

„Drahí mladí, nebojte sa vstúpiť do manželstva. Spojení vo vernom a plodnom manželstve budete šťastní!“ Toto povzbudenie adresoval Svätý otec snúbencom, ktorí sa zišli na svätopeterskom námestí pri príležitosti liturgickej spomienky na svätého Valentína, patróna zaľúbených. Toto netradičné stretnutie inicioval sám pápež. Už niekoľko dní pred týmto stretnutím Tlačové stredisko Svätej stolice informovalo o pripravovanom dare pápeža Františka pre mladých zaľúbencov. Zaľúbené páry takto prichádzali naplnené očakávaním nielen zo stretnutia s pápežom, ale aj zo samotného daru. Medzi vyše 20-timi tisícami nechýbali ani páry zo Slovenska. Páry položili Františkovi otázky, ktoré rezonujú v mysliach snúbencov. Pápež na ne spontánne reagoval. Po príhovore nasledovala spoločná modlitba, apoštolské požehnanie a následne pápež odovzdal každému páru biely vankúš, symbolizujúci krásu, čistotu a nevinnosť snúbeneckých párov žijúcich v čistote pred tým, ako si povedia svoje áno. Týmto gestom vyjadril blízkosť každej rodine i snúbeneckým párom vo svete. Podstatnú a najväčšiu

časť výchovy prijímajú mladí v rodine, preto rodinu nemožno radíť na druhé miesto.

Myšlienkou z knihy proroka Joela: „Roztrhnite si srdcia, nie šaty,“ vstúpil František do pôstneho obdobia. Bohoslužby sa konali už tradične v rímskej bazilike sv. Sabíny, na Aventínskom pahorku, kde kardinál Jozef Tomko udelil pápežovi znak popola, symbolizujúci ľudskú pomínutelnosť. Pápež v homílii poukázal na význačné prvky tohto kajúceho obdobia, ktorými sú pôst, modlitba a almužna. „Pôst je vzácnym časom, preto ho nepremrhajme a otvorme sa Božiemu pôsobeniu,“ zdôraznil František počas omše, ktorá otvára pôstne obdobie v Ríme.

V polovici marca sa pápež i celá rímska kúria zúčastnila duchovných cvičení v talianskom mestečku Ariccia, v exercičnom dome otcov pavlínov, známym pod názvom Dom Božského Majstra. Miesto ticha, adorácie a Božieho pôsobenia sa stáva domovom i miestom načerpania síl pre pápeža vždy na začiatku pôstu. Exerzitátora si vyberá sám pápež. Tohtoročným duchovným vodcom duchovných cvičení bol Mons. Angelo De Donatis, kňaz rímskej diecézy. Tohtoročný pôst vyvrcholí veľkonočným obdobím, ktoré bude v Nedeľu Božieho milosrdenstva korunované kanonizáciou dvoch mužov viery, Jána XXIII. a Jána Pavla II. To nás povzbudzuje k ešte väčšiemu sa otvoreniu Božiemu pôsobeniu a dôslednejšej príprave na vrchol celého liturgického roka.

Trinásty marec je tiež dňom zvolenia kardinála Jorgeho Maria Bergoglia na Petrov stolec, ktorý prijal meno František. Pri tejto príležitosti sa v tento deň konala v bratislavskej katedrále sv. Martina pontifikálna svätá omša za prítomnosti biskupov Slovenska, ktorí si pripomenuli túto významnú udalosť v živote cirkvi. V tento deň Svätý otec František rozposlal do sveta cez sociálnu sieť Twitter prosbu, ktorá sa neodmysliteľne spája s podobnou prosbou z 13. marca 2013, keď ju vyslovil po prvýkrát ako biskup Ríma pred svojím ľudom z balkóna Baziliky sv. Petra: „Modlite sa za mňa.“

ONEDLHO NOVOKŇAZI

FOTO: ARCHÍV BOHOSLOVCOV

*Predstavujeme Vám nových nádejných robotníkov v Pánovej vinici. Všetkým sme položili spoločnú otázku: **Aká osobnosť v tvojom živote ťa sprevádzala na ceste ku kňazstvu a čo si od nej berieš do kňazskej služby?***

Hovoriť iba o jednej osobe, ktorá ma ovplyvnila na ceste ku kňazskému povolaniu, by bolo veľmi nespravodlivé voči ostatným, ktorí v tom zohrali rolu. Určite tým prvým a základným bodom bola výchova. Vďaka mojim rodičom som už od útleho detstva mohol spoznávať Boha v modlitbe aj v navštevovaní chrámu. Popri tom som spoznával kňazov, ktorí pôsobili v našej farnosti. Bolo určite veľkým šťastím, že to bol vždy niekto, kto dokázal pritiahnuť ľudí do chrámu, napriek tomu, že to boli veľmi odlišní ľudia. Predsa by som jednu osobu rád spomenul, aj keď nie z radov mojich farárov – napriek tomu, že som im veľmi vďačný. Rád by som spomenul duchovného otca Jozefa Ilavského, ktorý často dochádzal do našej dediny vypomáhať kňazom. On bol pre mňa príkladom ochoty pomôcť, poslužiť a vytrvalosti v kňazskej službe aj napriek vysokému veku. Dúfam, že jeho príklad neúnavnosti, vytrvalosti a takisto jeho orodovanie u Boha ma budú aj naďalej sprevádzať.

Matúš Hatoľ, Petrovany

Rodičia boli prvými osobnosťami v mojom živote, cez ktoré som spoznával Pána Boha a budoval si k nemu vzťah. Ich úsilie žiť podľa evanjelia, účasť na sv. omši, sv. prijímaní, spoločná modlitba a venovanie sa nám deťom boli vhodným prostredím aj pre zrod môjho povolania. Stále sú mi príkladom živej viery a dôvery v Boha a svojím životom ma povzbudzujú prijímať všetko, čo mi Pán každý deň posiela. Povzbudením a pomocou na ceste formácie ku kňazstvu a počas rokov štúdia mi bol duchovný otec z farnosti. Mal som príležitosť pozorovať jeho každodenný život. Videl som v ňom príklad kňaza, ktorý okrem bežných kňazských služieb dokázal obetovať svoj voľný čas pre duchovnú službu mládeži a rodinám. Pochopil som, že ľudia aj v dnešnom svete veľmi potrebujú kňaza, ktorý dokáže ísť medzi nich, prejavíť záujem, ľudskosť, počúvať ich, vidieť, ako žijú a s čím zápasia. Mnohí z nich čakajú, že im kňaz cez Božie Slovo prinesie svetlo do ich ťažkostí a radosti, ktoré prežívajú, a tým im pomôže na ceste k Bohu.

Jozef Kacvinský, Svinica

Ktorá osobnosť? Pre mňa je osobnosťou môj princípál kanonik Jozef Šechný. Som vďačný Pánu Bohu, že som tohto človeka – kňaza spoznal, a že bol mojim jediným princípálom počas seminárnych rokov. Zo seminára som sa vždy rád vracal domov, lebo som vedel, že na fare sú pre mňa dvere vždy otvorené. Obdivoval som na ňom, a stále obdivujem jeho zápal v kňazskej službe. Vôbec nebadáť, že má už po sedemdesiatke. Myslím si, že mi dal dobrý príklad do mojej kňazskej služby. Ukázal mi, čo znamená byť kňazom počas celého dňa, celého života. Pre mňa ako dospelávajúceho chlapca a neskôr bohoslávca bolo úžasné vyrastať po boku takejto osobnosti našej arcidiecézy. Jeho nasadenie, aktivita a odovzdanosť Kristovi sa stali hnacím motorom aj pre mňa. Stále som si hovoril: „Keď v takomto nasadení dokáže fungovať človek, ktorý už má úctyhodný vek, tak ja mladý to musím tiež dokázať.“ A čo si beriem do svojho kňazského života od pána kanonika? Tie známe múdre šediny starca ešte nemám, ale zobrať si môžem jeho odovzdanosť služby kňaza, lásku ku Kristovi a Jeho Cirkvi a radosť z toho, že som kňaz. Každému bohoslávci prajem mať minimálne takého dobrého princípála, ktorý je vzorom do kňazstva.

Ľuboš Juraško, Prešov - Solivar

Na mojej ceste povolania bola a je pre mňa prvým vzorom osoba Ježiša Krista. Na jeho volanie som sa rozhodol odpovedať „áno“. On je ten, kto ma nadchol, kto ma „zviezol“, ako to hovorí prorok Jeremiáš: „Zváždal si ma, Pane, a ja som sa dal zviesť.“ Mať Ježiša pred očami, mať ho v srdci a každý deň sa mu viac a viac podobať, to je úloha pre mňa už od krstu a o to viac pri príprave na kňazstvo. Veď sám Ježiš na kňazove slová vchádza do kúska chleba a

vína, sám Boh cez kňaza odpúšťa hriechy a udeľuje svoje milosrdenstvo cez sviatosti. Preto Ježiš je a ostáva pre mňa vzorom číslo jeden. Ten, na ktorého sa usilujem neustále hľadiť, byť čím viac s ním, načúvať mu a pripodobňovať sa mu. Mám čo robiť na celý život. Vlastne, On má čo robiť so mnou. Veď On nie len stojí niekde pred mnou ako ideál, ale sám ma premieňa, nakoľko mu to dovoľím. Dá sa to zhrnúť citátom z listu Hebrejom: „Vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou, s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a záväziteľa viery.“ (Hebr 12, 2). Po Ježišovi sú to moji rodičia, ktorým som za mnoho vďačný. Ich slová, no predovšetkým svedectvo ich živej viery a vernosti povolaniu znamenajú pre mňa na ceste ku kňazstvu mnoho. Za ich príklad a ich darovanie sa nám deťom som im veľmi vďačný. Ako chlapec, najviac počas základnej školy, som rád čítal rôzne životopisy svätých. Ich životy ma oslovovali – z mnohých spomeniem aspoň pátra Damiána de Veuster. Cez tieto osobnosti svätcov si ma Pán pripravoval a viedol na ceste povolania ku kňazstvu. A napokon mám pred sebou osobnosti kňazov. Ich život a príklad ma už od detstva priťahoval a vzbudzoval vo mne otázku: „Chcel by si aj ty takto slúžiť Bohu a ľuďom?“ Bol to duchovný otec našej farnosti a ďalší kňazi, ktorých som mal možnosť stretnúť alebo aj bližšie spoznať, a ktorí sú pre mňa kňazskými vzormi.

Martin Rečlo, Svinica

Je ťažké jednoznačne odpovedať na túto otázku, lebo každý človek sa dennodenne stretáva s množstvom rôznych ľudí, či už na ceste životom, alebo priamo na ceste ku kňazstvu. Títo ľudia, mnohokrát o tom ani netušiac, ovplyvňujú náš život svojím správaním, svojimi postojmi, svojím „príkladným“ životom. A tak kaž-

dý z týchto ľudí sa pre nás stáva akousi osobnosťou, ktorá nás sprevádza celým našim životom a vytvára i mení kvalitu nášho života. Dá sa povedať, že tak nejako to bolo a je s osobnosťou na mojej ceste ku kňazstvu. Vo svojom doterajšom živote som stretol a stretávam množstvo ľudí, ktorí ovplyvnili a ovplyvňujú moje rozhodnutie žiť pre Krista. Sú to ľudia, ktorí chtiac či nechtiac menili a menia moje postoje, moje správanie, a ktorí formovali a formujú môj život. Možno sa niekto pozastaví nad tým, že používam nielen minulé, ale aj prítomný čas, a preto to hneď radšej vysvetlím. Postupne, ako som prechádzal doterajším životom, stále viac a viac som si uvedomoval, že človek časom a vekom mení svoju osobnosť. Prežívanie, skúsenosti, dobré a zlé vlastnosti iných osôb, ktoré sprevádzajú náš život, menia našu osobnosť. Preto si nemyslím, že vývoj osobnosti je jednoznačný, skôr sa mení stále. Ale aby som to zhrnul, každý, s kým som sa v živote stretol, má svoj podiel na mojej ceste ku kňazstvu, či už pozitívny, alebo negatívny. A čo si beriem do kňazskej služby? Aby sa to, čo bolo v mojom živote dobré, šírilo a zveľaďovalo ďalej. A to, čo bolo zlé, aby sa napravilo. Všetko to, samozrejme, v odovzdanosti a v spoločenstve s Kristom.

Bystrík Šabo, Sečovce

Kto? Možno by sa na úvod žiadalo bez váhania povedať Ježiš Kristus, ale to by bolo až príliš jednoduché. Podľa mňa asi nie je možné úplne poznať toho druhého bez toho, aby človek najprv nepoznal sám seba. A na-

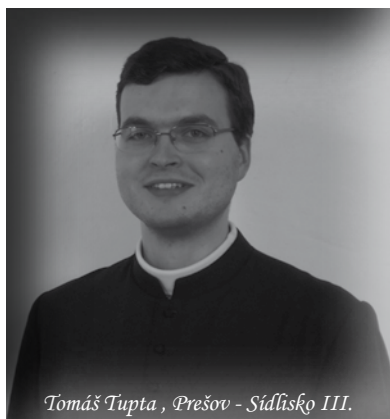
vyššie, moja doterajšia skúsenosť je taká, že k poznaniu človeka, či už mňa samého, alebo aj Ježiša, nás privádza stále niekto ďalší. Týmto sa odpoveď na otázku, ktorá osobnosť ma sprevádzala na mojej ceste ku kňazstvu, značne rozvetvila. Pretože každý, kto sa stal súčasťou môjho života, každý, kto ma naučil niečo o mne samom – či už to bolo dobré, alebo zlé, každý, kto mi pomohol viac spoznať seba a ľudí okolo mňa, a v neposlednom rade Ježiša, každého takého človeka si nesiem ako súčasť môjho života k vysviacke, aby som ho tam položil na oltár. Pretože ich slová, a skrze ne ich životy, sa dotkli toho môjho. A život, to nie je monológ herca na javisku, ale dialóg pútnika hľadajúceho cestu. Preto je skutočne ťažké vybrať a pomenovať len jedného. Lebo slová všetkých ľudí sa stali súčasťou slov, ktoré rozprávajú príbeh môjho života. A najmä to „Slovo, ktoré bolo na počiatku“, a ku ktorému každý z nás kráča svojou cestou pútnika.

Tomáš Svat, Nižná Šebastová

Písal sa 2. apríl 2005, predvečer Nedele Božieho milosrdenstva, 21.37 hod. Na Námestí svätého Petra v Ríme nastalo hlboké ticho. Iba zvuk zvonov z Baziliky svätého Petra oznamoval, že sa čosi stalo. Zomrel pápež, ktorý zanechal stopu v srdciach miliónov ľudí na celom svete. A taktiež aj v tom mojom. Ján Pavol II., vlastným menom Karol Wojtyła. Kňaz, ktorý miloval Cirkev i každého človeka, pretože v nich videl obraz Tvorcu života, v ktorom žijeme, hýbeme

sa a sme. Keď počas hlbokkej totality v Poľsku tajne vyučoval budúcich kňazov, často im prízvukoval svoju definíciu kňaza: „Človek pre druhých.“ A vo svojom živote to aj uskutočňoval. Svojím študantom na Univerzite v Lubline nezabudol pripomenúť: „Kňaz je jedinečným pozorovateľom Neviditeľného vo svete.“ Jeho mystické, intímne prežívanie vzťahu s Ježišom a Jeho matkou, jeho múdrosť, intelekt, vtip, prorocký hlas, schopnosť pomenovať veci pravým menom a život v pravde, láske a slobode vtlačili hlboko do môjho srdca pečať kňazského vzoru, ktorý sa oplatí nasledovať. Karol Wojtyła – človek, kňaz, filozof, teológ, mystik, prorok, pápež, no predovšetkým SVEDOK JEŽIŠA KRISTA v dobe, do ktorej bol poslaný. Ján Pavol II. je pre mňa vzorom, že nič nie je možné robiť bez Ježiša, Márie a Ducha Svätého, ktorý dáva všetkému život. A že jedine, keď sa človek úplne odovzdá Bohu – keď zanechá strach a otvorí dokoľané svoje srdce Kristovi – môže si byť istý, že On ho vždy povedie tam, kde to bude potrebné a kde si ho v danej konkrétnej chvíli a na danom konkrétnom mieste chce On použiť. Svätý Ján Pavol II., do Tvojho mocného príhovoru odovzdávam prvé kroky svojej kňazskej služby. Prosím Ťa, oroduj za mňa! Mária, TOTUS TUUS.

Tomáš Tupta, Prešov - Sídliško III.

rý by bol pre mňa špeciálnym vzorom. No každý z týchto ľudí bol pre mňa v niektorých oblastiach života určitým vzorom. Boli to hlavne kňazi a seminaristi, s ktorými som sa stretával počas mojej formácie na kňazstvo v kňazskom seminári, ale aj na pastoračnom ročníku či vo farnosti, v ktorej som pôsobil ako diakon. Viacerí títo ľudia ma dokázali povzbudiť svojou dobrosrdečnosťou, úprimnosťou, ochotou pomôcť, tiež svojou trpezlivosťou a niektorí aj svojou zbožnosťou. Zvlášť dôležití boli pre mňa kňazi, ku ktorým som prichádzal na sviatosť zmierenia či na duchovný rozhovor. Práve títo kňazi boli pre mňa vzorom svojím láskavým prístupom, ochotou vypočuť a poradiť. Počas formácie na kňazstvo som najviac času trávil v kruhu bohoslovcov, s ktorými som zažil množstvo pekných, ale niekedy aj ťažších chvíľ. Myslím si však, že všetky tieto udalosti niečím prispeli k mojej osobnej formácii, ale aj k formácii mojich spoluhratov a všetkých ľudí, s ktorými som sa stretával. Každý z týchto ľudí mal nejakú dobrú vlastnosť, ktorou bol pre mňa určitým vzorom a povzbudením. Najviac ma povzbudili tí ľudia, ktorí boli úprimní, dobrosrdeční a otvorení pre osobný rozhovor. Som preto rád, že som mohol stráviť svoju prípravu na kňazstvo v spoločenstve týchto ľudí, pretože mi pomohli lepšie spoznať seba samého a ukázali mi, čo všetko ešte musím na sebe zmeniť a vylepšiť. Počas tohto obdobia prípravy na kňazstvo som si zvlášť uvedomil, ako je dôležité spoločenstvo ľudí pre formáciu ľudskej osobnosti, a že tým najväčším vzorom pre každého kňaza a kresťana je, samozrejme, Ježiš Kristus.

Marek Vais, Humenné - Sídliško III.

Na mojej ceste ku kňazstvu ma sprevádzalo viacero osobností. Nemôžem však povedať, že spomedzi týchto všetkých ľudí som mal iba jedného človeka, kto-

Po roku skúseností...

FOTO: ARCHÍV BOHOSLOVCOV

JOZEF FUŇÁK

Tretí rok svojej formácie som strávil na pastoračnej praxi vo farnosti Dobruška, ktorú spravujú kňazi Misijnej spoločnosti sv. Vincenta De Paul. Je to maličké mestečko v Královehradeckej diecéze. Za túto skúsenosť som vďačný hlavne Pánu Bohu, ktorý mi ukázal moje nedostatky a veci,

DOBRUŠKA, ČR

na ktorých musím ešte popracovať. A to práve v prostredí ľudí, farského spoločenstva, do ktorého ako kňaz raz budem poslaný.

Moje pôsobenie bolo rozmanité: od asistovania v kostole, pomáhania na fare, vyučovania náboženstva až po manuálne práce na farskom dvore. Bol aj voľný čas, ktorý som využíval na rôzne športové akcie a stretnutia s mladými, kde sme sa snažili vytvárať jednotu, za ktorú sa modlil aj sám Kristus. Som vďačný aj za sv. omše v domove dôchodcov, kde som pocítil blízkosť a potrebnosť starších ľudí pre spoločnosť, ktorí sú dnes vytláčani na okraj.

Nedá mi nespomenúť miestneho farára P. Vincenta Zontáka CM, pri ktorom som mohol pôsobiť. Ďakujem mu za pekný a obetavý príklad kňazského života. Ostáva v mojich spomienkach, ako aj celá farnosť, kde som bol milo prijatý a cítil sa ako doma.

SOBRANCE

Svoj pastoračný ročník som strávil v mestečku Sobrance, pri ukrajinských hraniciach. Bol to rok plný krásnych zážitkov, nových a obohacujúcich skúseností.

Sobranecká farnosť je veľmi živou a aktívnou farnosťou. Na začiatku môjho pôsobenia vo farnosti som bol účastný na otváracíj liturgii Sobraneckého jarmoku a Hubertovských slávnostiach. Spolu so sobraneckým zborom som bol na prehliadke zborov v Michalovciach. Prvýkrát som sa stretol so spoločenstvom Sedembolestnej a spoločenstvom matiek.

Mojou úlohou bolo pomáhať pri liturgii, pripravovať spevy na detské sväte omše v spolupráci s niekoľkými mladými. Veľmi rád som mal piatkové stretnutia s mládežou. Zopár krát som bol aj zastupovať duchovných otcov v škole.

Občas som vypomáhal vo farnosti aj ako or-

MICHAL BODNÁR

ganista, a to najmä pri pobožnostiach, večerách alebo prvopiatkových Korunkách k Božiemu milosrdenstvu. Cez týždeň som chodieval hrať na filiálku Ostrov. Táto dedinka a ľudia v nej mi prirástli k srdcu.

Tento rok bol bohatý aj na kultúrne podujatia vo farnosti: koncerty organovej a chrámovej hudby, Vianočný koncert, Koncert sakrálnej hud-

by v Ostrove a iné.

Som veľmi vďačný za možnosť putovať s niektorými z farnosti do Assisi, Ríma, San Giovan- ni Rotonda a iných pútnických miest.

Zažil som krásne spoločenstvo kňazov, veľa ak- cií, spoločných opekačiek alebo večerí, nahráva- nie do rádia, prácu na fare a v jej okolí. Spoznal som tam veľa dobrých ľudí a stále sa tam budem rád vracáť.

KRISTIÁN KARCH

Svoju pastoračnú prax som absolvoval v krás- nom meste na severovýchodnom Slovensku v Bardejove, vo Farnosti sv. Egídia. Tento rok bol pre mňa veľkým obohatením a požehnaním na ceste ku kňazstvu. Spoznal som chod farnosti po každej stránke – či už to boli stretnutia s mi- ništrantmi, s mladými, služba pri oltári, rôzne brigá-

Chcem vysloviť veľkú vďaku duchovnému ot- covi Jánovi Švec-Babovi a kaplánovi Lukášovi Li- bákovi za krásne rodinné spoločenstvo. Tak isto patrí vďaka aj p. kostolníčke, katechétke Gabike, tetám na fare, Tonke a zboru za spoluprácu, or- ganistkám za to, že to so mnou vydržali, mladým za príjemné spoločenstvo, kňazom z dekanátu za bohaté zážitky a mnohým iným za skúsenos- ti, rady a priateľstvá.

BARDEJOV - MESTO

dy na fare i mimo nej.

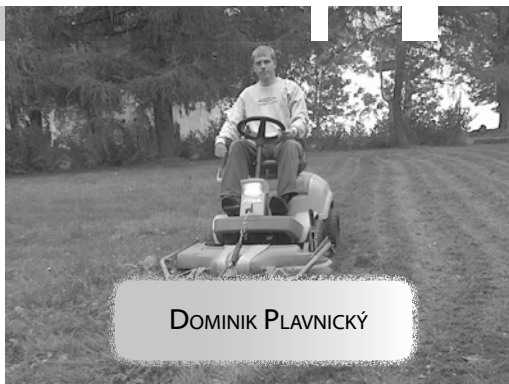
Hlavnou náplňou mojej praxe bola práca s mi- ništrantmi. Každú sobotu sme sa stretávali, vy- svetľovali si liturgické úkony pri sv. omši či spoloč- ne sme sa modlili. Nechýbali ani športové stretnu- tia, najčastejšie futbal. Zaujímavá bola skúsenosť z hodín náboženstva, keď som mal možnosť učiť na Cirkevnej základnej škole sv. Egídia aj na Stred- nej odbornej škole v Bardejove, samozrejme, pri zastupovaní kaplánov. Taktiež spolu s kaplánmi a s mladými z farnosti sme pripravovali rôzne ak- cie, či už duchovné, ale i spoločenské, ako naprí- klad rorátne sv. omše v advente, sv. Mikuláša, Via- nočnú akadémiu alebo fašiangový ples.

Veľká vďaka patrí Mons. Pavlovi Martonovi, kaplánom, diakonovi, ako aj všetkým zamestnan- com farského úradu za rodinnú atmosféru, ktorú sme vytvárali počas celého roka.

DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH, ČR

Rok pastoračnej praxe som mal možnosť strá- viť v dedinke Deštné v Orlických horách vo vý- chodných Čechách. Toto miesto je známe tým, že je to klasická dedinská farnosť a zároveň aj die- cézne centrum pre mládež – Vesmír.

Keď som cez prázdniny prišiel do centra, ešte som netušil, čo má čakať. Bol som milo prijatý miestnym farárom, farníkmi, a tiež mladými ľuď- mi, ktorí pracujú v centre. Postupne som zisťo- val, že moja práca nebude jednotvárna, ale prá- ve naopak, veľmi rozmanitá. Moja prax spočívala v tom, že som sa venoval mládeži prichádzajúcej do centra, deťom pripravujúcim sa na prvé svä- té prijímanie, a tiež som počas svätých omší spre- vádzal na organe. Samozrejme, nechýbala ani ma- nuálna práca, či už na kostole, alebo v centre.

DOMINIK PLAVNICKÝ

Veľkým vzorom a priateľom, ktorému som vďačný za pastoračný rok, bol môj farár o. Tomáš Hoffmann. Musím povedať, že rok mimo seminá- ra ma upevnil nielen v povolání, ale aj zodpoved- nosti v živote.

MICHAL PAVLÍK

Svoj pastoračný ročník som mal možnosť stráviť v Nemecku, v diecéze Limburg. Prvá časť mojej pastoračnej praxe spočívala v jazykovom kurze Akadémie Klausenhof, v mestečku Dingeden, ktoré leží takmer na hraniciach s Holandskom. Počas tohto kurzu, ktorý trval štyri mesiace, som mal možnosť spoznať a nadviazať priateľstvá s rehoľnými sestrami a kňazmi z celého sveta, ktorí sa tu taktiež jazykovo pripravovali na pastoračiu v nemeckých diecézach. Boli a sú to hodnotné priateľstvá, ktoré mi otvorili obzor a pomohli spoznať

FRANKFURT NAD MOHANOM, NEMECKO

globálny rozmer Cirkvi.

Po úspešnom ukončení jazykového kurzu som sa presunul už do samotnej diecézy Limburg, a síce do mesta Frankfurt nad Mohanom, kde sa nachádza kňazský seminár a rovnomená Filozoficko-teologická vysoká škola Sankt Georgen. Tu som bol formovaný v duchu jezuitskej spirituality, pod vedením seminárneho kolégia, pozostávajúceho z rektora pátra Dr. Stephana Ch. Kesslera SJ, vicerektora pátra Bernharda Knorna SJ a špirituála pátra Dr. Michaela Schneidera SJ. Môj formáčno-vzdelávací proces bol vo februári prerušený tradičnou mesačnou pastoračnou praxou vo farnosti Waldbrunn, ktorú vedie farár Martin Weber. Po jej ukončení som pokračoval v štúdiu dogmatických a liturgických predmetov na už spomínanej vysokej škole.

Rozhodnutie stráviť pastoračný ročník v zahraničí, konkrétne v Nemecku, mi pomohlo hlbšie si uvedomiť dôležitosť a náročnosť kňazského povolania, no na druhej strane aj radosť a naplnenie, ktorú služba vo vinici Pánovej prináša.

NEW MIDDLETOWN, OH, USA

Na jar v roku 2012 do nášho seminára zavítala návšteva spoza oceánu. Boli to Mons. Robert Siffrin a Mons. Peter Polando z diecézy Youngstown v Ohio. Prišli bohoslovcov pozvať do Spojených štátov. Spolu s ďalšími dvoma seminaristami sme sa rozhodli, že to vyskúšame. Počas leta nám však ponúkli stráviť v USA aj pastoračný ročník.

A tak som sa začiatkom októbra 2012 ocitol vo Farnosti sv. Pavla apoštola v dedine New Middletown. Privítal ma Stephen Popovich, miestny farár, spolu s ostatnými zamestnancami. Časom som sa presvedčil, že som sa dostal do naozaj veselej partie ľudí, pretože nebolo dňa, ktorý by sme prežili bez smiechu, ktorý – ako sa hovorí – lieči. Začiatok síce nebol ľahký, no postupne som sa oboznámil s miestnymi zvykmi a programom, a pomaly „zabehol do systému“. Čo konkrétne bolo náplňou mojej práce? V prvom rade robiť to, čo mi povedia. V praxi to znamenalo všetko, o čo ma pán

LUKÁŠ IMRICH

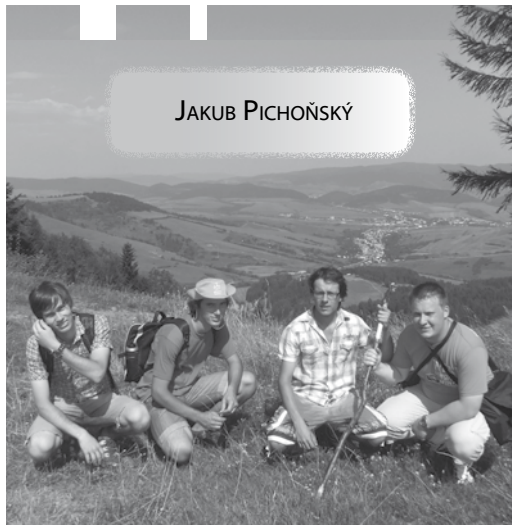
farár požiadal (musím priznať, že tých požiadaviek nebolo veľa). A teda, ministroval som pri svätých omšiach, pri ktorých som „jedným okom“ dohliadal na ostatných ministrantov. Raz do mesiaca sme mali nedeľnú školu, čo je vyučovanie náboženstva pre deti na základných a stredných ško-

lách, pretože americké štátne školy nie sú povinné takéto vyučovanie zabezpečiť. Z ďalších pravidielných, no netradičných pastoračných aktivít spomeniem výrobu a predaj pirohov každý štvrtok a piatok. Zišlo sa tam okolo šesťdesiat ľudí, pričom každý mal pridelenú úlohu: chlapi vyrábali cesto, ženy „lípkali“, iní varili, ďalší balili, a ďalší vybavovali objednávky. Ja som pracoval na oddelení vybavovania objednávok. Bol to spôsob, akým ľudia pomáhali získať peniaze na fungovanie farnosti, pretože Cirkev v USA je úplne odlúčená od štátu. Z tradičnejších aktivít som spolu s pánom farárom chodil na omše v domovoch dôchodcov, zaopatrovať chorých a pod. Dôraz sa v pastoraácii kládol na rozmer osobného stretnutia kňaza s ľuďmi, čoho praktickú aplikáciu som si mohol vyskúšať pri mnohých spoločných obedoch či

večerách v rodinách, rozhovoroch po svätej omši alebo len tak na ulici. Takisto som sa zúčastnil, ako jeden z mnohých, Národného pochodu za život vo Washingtone DC. Okrem života vo farnosti som mal taktiež možnosť aj trochu cestovať a spoznať aspoň niektoré časti tejto veľkej krajiny. Moje účinkovanie v USA sa skončilo v júni 2013.

Dalo by sa toho napísať ešte veľmi veľa, pretože za ten rok som spoznal mnohých dobrých ľudí, navštívil veľa zaujímavých miest a odniesol si nespočetné množstvo zážitkov a skúseností, ale tento časopis je venovaný všetkým bohoslovcom, a nie iba mne... Na záver musím vyjadriť svoju veľkú vďaku Pánu Bohu, predstaveným seminára a americkej strane za túto možnosť spoznávať, zbierať skúsenosti a dozrievať v povolani, ako aj vo vzťahu k Bohu aj takýmto spôsobom.

ACM PREŠOV

JAKUB PICHONSKÝ

Svoj pastoračný ročník som strávil v jednom z najväčších miest Slovenska. S pastoraáciou, do ktorej ma Pán Boh poslal, som predtým akosi vôbec nerátal, ba spočiatku som sa jej aj bránil. Avšak, práca s mládežou v Arcidiecéznom centre pre mládež (ACM) a Univerzitnom pastoračnom centre v Prešove (UPC) prehĺbila môj duchovný život. Otvorila mi nový, pravdivejší pohľad na ľudí a obohatila môj život o ďalšie myšlienky, inšpirácie, skúsenosti i mnohé kontakty s dobrými kňazmi a so super ľuďmi.

Rok pastoraácie som začal koncom augusta 2012 na trojdňovej pešej púti z Prešova do Levo-

če. No počas desiatich mesiacov minulého akademického roka som „putovať“ akosi neprestal. Pastoraácia mládeže v našom ACM je značne dynamická. Nové pastoračné centrum „Koráb“, ktoré je veľmi potrebné, a na ktoré sa mnohí tešia, je vďaka Bohu v pokročilej výstavbe (tam sme často kosili a upratovali pozemok, ktorý neskôr dostal názov „Pašvisko“). Keďže na Metodovej ulici, kde kňazi ACM a UPC sídlia, nie je veľmi možné zorganizovať nejakú väčšiu mládežnícku akciu, preto sme ako „správni misionári“ za mládežou našej arcidiecézy s radosťou cestovali viac my. Od pondelka do piatku sme sa na akcie pripravovali a cez víkendy sme fungovali vonku „v teréne“, kde sa konali: animátorské školy (ADAŠ), misijné výjazdy pre birmovancov, Púte radosti do Vysokej nad Uhom, stretnutia koordinátorov mládežníckych centier, sem-tam nejaké školenie (ja som bol na mediálnom v Dolnom Kubíne) a podobne. Čiže, nie nuda, ale práca. Pre ACM je ale neoddeliteľnou súčasťou aj dlhá, často náročná príprava a organizácia každoročných veľkých mládežníckych akcií, ako sú: celodieceznej a aj celoštátnej volejbalové a futbalové turnaje, Fórum mladých, skúšky animátorov na ADAŠ-i, pešie púte do Levoče, letné mládežnícke akcie a, samozrejme, „naj“ akcia - Arcidieceznej stretnutie mládeže, tzv. ADSM, kde som v danom roku mal na starosti prípravu celej liturgie.

Popri ACM-ku som sa vo svojom voľnom čase venoval aj vysokoškolskej mládeži UPC v Prešove. Podarilo sa mi zorganizovať niekoľko mládežníckych stretnutí, moderovaných adorácií, modlitbových večerov, pôstnych filmových večerov a zúčastniť sa na príprave mladých párov k sviatosti manželstva či na Alfa a Beta kurzoch. Pondelkami som naberal skúsenosti v kancelárii farnosti sv. Mikuláša. Dôveru mi prejavilo aj mládežnícke spoločenstvo Kamienkáči, ktorého členom som v niektoré piatky poprednášal na nejakú tému duchovného života, a raz aj na jednoduchovej duchovnej obnove na tému „Učeník Ježiša Krista“. V niektoré nedele som sa povenoval aj chorým pri rozdávaní sv. prijímania a ministrovaníu v nemocničnej Kaplnke sv. Giuseppe Moscatiho vo FNsP J.A.Reimana.

Počas pastoračného ročníka sme tiež spolu s mládežou a kňazmi ACM navštívili aj známe mestá: Brusel, Prahu, Krakow a Mládežnícke centrá v Příchoveciach v ČR a vo Važci. Ináč povedané: „Výletíky z ACM na kavičku dosveta“. Jednu vec, ktorú chcem spomenúť, a ktorá ma veľmi povzbudila, boli „Štvrťkové kňazské večery na Metodovej ulici“, kde stále niekto z nás uvaril chutnú večeru, po ktorej nasledovalo hranie hier, spoločné trávenie času s kňazmi z okolia Prešova a následné väznenie sa, v ktorom som bol skoro vždy na prvom mieste. Ostatný čas som trávil modlitbou, čítaním kníh, prípravou stretnutí a adorácií či duchovnými obnovami v kňazskom seminári a podobne. Za to všetko, aj za mnohé ďalšie pekné zážitky a skúsenosti, ktoré je ťažko zapísať do jedného článku v našom časopise, Pánu Bohu veľmi ďakujem.

Na záver sa chcem ešte poďakovať mládeži a kňazom z ACM a UPC, kňazom z farnosti sv. Mikuláša i nemocničným a školským duchovným v Prešove. Zvlášť pozdravujem môjho princípála na pastoračnom ročníku o. Mareka Rojaka a jeho kaplána o. Jozefa Mruza, ktorým ďakujem za pomoc, pochopenie, starostlivosť, priateľstvo, námahu a dôveru najmä počas môjho pastoračného ročníka i po ňom. Okrem iného som sa naučil jednu dôležitú vec, že hoci sa Božia vôľa často nezhoduje s našou vôľou, je to pre nás predsa len to najlepšie. A aj keď sa to neraz ťažko prijíma a žije, teraz viem, že aj keď nám niečo nedáva logiku, ak sa tomu bránime a Boh nás niekde alebo k niečomu povoláva, tak nás tam očakáva On sám so svojimi darmi. Je veľmi dôležité stále čoraz viac rásť v dôvere Pánovi. Lebo keď Pán povoláva a posielajú na istú cestu, dá aj potrebné milosti a požehnanie pre uskutočnenie svojho diela, ktoré má priniesť radosť, pokoj, no najmä Jeho lásku do nášho života a spásu pre každého z nás. Preto je pre mňa veľmi potrebné, a taktiež veľmi dôležité sa často modlievať k nášmu Pánovi slovami sv. Karola Boromejského: „...Pane, daj, aby som zostal verný úlohe, ktorú si mi zveril. AMEN.“

NENAHRADITEĽNÁ...

Veľká Lásky sila,
že ma prijímaš do lona.
Tak stala si sa milá
v očiach nášho Boha.

Dve srdcia si tamto bili.
V jednom tele. Spolu!
By v radosť sme žili
na večnú slávu Bohu.

No chceli ti ma vziať.
Tým vraj pomôcť chceli?
Len Boh ma môže zvať,
kde mi miesto steli!

Vďaka Bohu! Žijem...
Tebe taktiež, mami!
Ja životom si plýniem
za svojimi snami.

Srdce dávaš celé
do výchovy dieťok.
My vďačíme ti vrele
a darujeme kvietok.

V každom čase, nečase,
prosíš za mňa stále
o Božiu milosť v zápase
keď Pán sa pre nás láme.

Dávaš všetko zo seba.
Viac už len Spasiteľ dá!
Ja túžim zvolať pre teba:
„Si nenahraditeľná!“

Jakub Pichoňský

OSOBNOSŤ

Osobou je každý človek,
no nie však osobnosťou.
Osobou sme,
osobnosťou sa stávame.

Sú ľudia, ktorí dokážu vidieť „za obzor“.
Vidia veci i súvislosti iným zahalené.
Niektorí majú odvahu a statočnosť,
ktoré obdivujeme, pretože nám chýbajú.
Iný oplývajú životnou múdrosťou
a mnohí k nim prichádzajú po radu.

Čo však majú spoločné?
Úprimné hľadanie Pravdy.
Každodenná snaha odpovedať na ňu.
Sú akoby majákom na mori života
pre blízkyh či svoju dobu.

Pod „osobnosťou“ si každý predstavuje čosi iné.
Avšak skutočná osobnosť priťahuje svedectvom života.
Nadchýna ducha, povznáša k ideálom.
Objavuje radosti života a nebojí sa čeliť problémom.

Marián Jaklovský

Kto je osobnosť?

MICHAL PAVLÍK

FOTO: INTERNET

V dejinách ľudstva už od dávnych čias nachádzame postavy, ktoré akýmsi spôsobom vynikali nad inými. Svojím životom a najmä výnimočnými skutkami si zaslúžili titul osobnosť..

Ako možno definovať osobnosť? Čo robí osobnosť osobnosťou? Kde nájsť kritériá na to, aby sme mohli niekoho označiť ako osobnosť? Je možno povážlivé hneď na začiatku položiť toľko závažných otázok. Problematika, ktorou sa momentálne zaoberáme, si to však doista vyžaduje.

Dnešný mediálny svet nám ponúka mnoho televíznych prenosov z gala večerov, kde majú byť vyhlásené výsledky ankiet o akýchsi osobnostiach. Naše uši sú masírované touto terminológiou. Poznáme tak osobnosť televíznej obrazovky, športovú osobnosť roka a iné s rozdielnym názvom, ale rovnakým obsahom. Možno povedať, že koľko je odvetví ľudskej činnosti, toľko je aj druhov osobností. Okrem týchto „anketovaných“ osobností sú však aj jedinci, ktorí sú braní ako osobnosť prirodzene. A to je ťažisko našej úvahy, ktorou sa chceme zaoberať.

Pozrime sa do histórie. Nájdeme tam mnoho štátnikov, hodnostárov,

umelcov... Iba niektorí si však zaslúžia nazývať sa osobnosťami. Tento titul im bol pridelený rôzne. Povedali by sme, že boli iní ako ich súčasníci. Boli čímsi výnimočnými. Jednoducho robili veci inak. Ich prínos bol a je neodškriepiteľný a pretrvávajú v určitej forme až dodnes. O ich označení – osobnosť – nerozhodol ľud, ale prirodzene to akceptoval a akceptuje.

Platí zásada, že história je učiteľkou života, a tak nás tento krátky exkurz do histórie môže naviesť správnym smerom v našich úvahách o osobnostiach. Pomôže nám rozlíšiť pseudo osobnosti od skutočných osobností. Povedali sme, že skutočné osobnosti boli iné ako ich súčasníci. Skúsme toto vyjadrenie použiť na konkrétnom príklade.

V indickej Kalkate v období, keď tam pôsobila blahoslavená Matka Tereza, bolo doista veľa dôležitých postáv verejného sekulárneho života. Ale práve ona je svojím prístupom a konaním dodnes považovaná za osobnosť, ktorú dokonca ocenila komisia nórskeho parlamentu, a roku 1979 získala Nobelovu cenu za mier či mnohé iné ocenenia. Robiť veci „inak“, to je jedno z kritérií, ktorým sa vyznačuje skutočná osobnosť. Aj prínos Matky Terezy a dielo, ktoré začala, pretrvávajú dodnes. Teší sa veľkej úcte v seku-

lárnych kruhoch a málokto spochybňuje pozitívny charakter jej diela.

Pohľad na veľké osobnosti dejín nás môže na-

plňať úctou a vďakou. Netreba zabúdať, že za ich životným dielom stáli často malé rozhodnutia a trápenia, ktoré rovnako prežíva každý z nás. Osobnosti neboli nadľudia, ktorí nepoznali trápenia každodennosti. Ich jedinečnosť nespočíva v tom, že nepoznali všednosť, lež v spôsobe, akým na ňu odpovedali.

DÔLEŽITÉ OKAMIHY ZO ŽIVOTA

Jána Pavla II.

**Heslo: Totus tuus!
Celý tvoj**

18. máj 1920

- narodenie vo Wadowiciach

1. november 1946

- kňazská vysviacka

28. september 1958

- biskupská vysviacka

30. december 1963

- menovanie za arcibiskupa Krakowa

26. jún 1967

- kreovanie na kardinála

16. október 1978

- zvolenie pápežom

13. máj 1981

- atentát

23. marec 1984

- prvé Dni mládeže v Ríme

21. – 22. apríl 1990

- prvá návšteva v Československu

30. jún – 3. júl

- druhá cesta (teraz už) do samostatnej

Slovenskej republiky

11. – 14. september 2003

- tretia cesta na Slovensko

2. apríl 2005

- úmrtie

11. mája 2011

- beatifikácia Benediktom XVI.

27. apríl 2014

- svätorečenie Svätým otcom

Františkom

Jána XXIII.

**Heslo: Oboedientia et pax
Poslušnosť a mier**

25. november 1881

- narodenie v Sotto il Monte.

10. august 1904

- kňazská vysviacka

1915

- narukovanie do armády

1921

- člen kongregácie propaganda fidei

19. marec 1925

- prijatie biskupskej vysviacky

1931 – 1934

- apoštolský delegát v Bulharsku

1934 – 1944

- apoštolský delegát v Grécku a Turecku

1944 – 1953

- apoštolský nuncius vo Francúzku

12. január 1953

- kreovanie na kardinála

28. október 1958

- zvolenie za pápeža

25. január 1959

- prvé verejné vyhlásenie, že sa uskutoční koncil

11. október 1962

- slávnostné začatie Druhého vatikánskeho oncilu

3. jún 1963

- úmrtie

3. september 2000

- beatifikácia Jánom Pavlom II.

27. apríl 2014

- svätorečenie Svätým otcom Františkom

PÁPEŽ mladých

BORIS BYČÁNEK

FOTO: INTERNET

Ján Pavol II. – Karol Józef Wojtyła – sa narodil v poľských Wadowiciach 18. mája 1920 ako druhý syn Karola Wojtyły a Emílie, rodenej Kaczorowskej. Malý Lolek – ako ho doma volali – prijal sviatosť krstu 20. júna vo farskom Kostole obetovania Panny Márie vo Wadowiciach, a práve Panna Mária ho sprevádzala celý jeho život.

Karolov otec bol vojenským dôstojníkom, ktorého vo Wadowiciach prezývali „kapitán“. Ľudia na neho spomínali ako na charakterného, rozvážneho, poctivého a spravodlivého človeka, ktorého si vážili. Ako vojak bol človekom, ktorý mal odhodlanie a pevnú vôľu. Vo svojich veciach bol vždy zodpovedný a pracovitý. Tieto vlastnosti sa snažil vštepiť aj svojím synom: Edmundovi, ktorý sa stal neskôr lekárom, a Karolovi, ktorý sa stal pápežom.

Karolova mama Emília bola nábožná žena, ktorá popri výchove detí príležitostne pracovala ako krajčírka. Avšak nie dlho, čoskoro si ju Pán zavolať k sebe, a tak sa Karol stal v deviatich rokoch polosiroťou. Prázdne miesto v jeho srdci, ktoré vzniklo odchodom matky, zaplnila časom láska k Matke Božej. Keď mu jeho maminka zomrela, malý Lolek utekal do kostola, kde sa vrhol na kolená pred obraz Preblahoslavennej Bohorodičky hovoriac: „Mária, teraz musíš byť mojou matkou Ty!“ Tento vzťah sa neskôr odzrkadlil aj v jeho motte: „Totus tuus“ – „Celý tvoj“, ktoré ho viedlo celým jeho pontifikátom.

Po troch rokoch od matkinej smrti zomrel Karolovi aj jeho starší brat Edmund a počas 2. svetovej vojny stratil Karol aj svojho otca. Mal vtedy iba 21 rokov.

Karol bol vychovaný v zdravej vlasteneckej a náboženskej atmosfére. Otec ho viedol k súcitu a láske k blízkym, k vytrvavej modlitbe a sviatostnému životu. To položilo základy jeho pevnej osobnosti, ktorá neskôr prešla mnohými

JÁN PAVOL II.

skúškami.

Počas gymnaziálnych štúdií začal rozvíjať umelecké dary, ktoré do neho Boh vložil. Nadchol sa pre divadlo a poéziu. Tvoril, hral a hereckými výkonmi povzbudzoval mladých, aby sa nebáli vyjadriť pravdu a stať si za ňou. Bol presvedčený, že úloha herca je blízka úlohe kňaza – a to približovanie transcendentálnej pravdy a univerzálnych mravných hodnôt.

Jeho láska k divadlu pretrvávala aj počas štúdia na Filologickej fakulte Jagelonskej univerzity, na ktorú sa zapísal v roku 1938. I tu bol aktívnym členom divadelného krúžku.

Počas obdobia nacistickej okupácie Poľska tajne pokračoval v štúdiu a zároveň pracoval ako robotník vo fabrike Solvay. Mohol tak osobne a zblízka prežívať sociálne problémy späté s pracovnými podmienkami a získavať cenné skúsenosti, ktoré neskôr zúročil vo svojom sociálnom magistériu, najprv ako arcibiskup

Krakova a potom ako Najvyšší veľkňaz.

V týchto rokoch v ňom dozrela túžba po kňazstve. Pri rozlišovaní povolania mu veľmi pomáhal pán Jan Tyranovsky, laik, opravdivý apoštol mládeže. Navštevoval prednášky teológie vo veľkom seminári v Krakove. I cez ťažkosti späté s nacizmom, a následne aj s komunizmom, prijíma kňazské svätenie 1. novembra 1946.

Neskôr bol pre svoju bystrosť a inteligenciu poslaný do Ríma, aby si doplnil teologické vzdelanie. Študoval na Teologickej fakulte na Pápežskej dominikánskej univerzite Angelicum. Po štúdiách sa vrátil do Krakova, aby začal svoju pastoračnú činnosť ako kaplán. Vo svojej kňazskej službe sa daroval s nadšením a veľkorysťou. Neskôr začal vyučovať na Teologickej fakulte Jagelonskej univerzity a po jej zrušení na fakulte kňazského seminára v Krakove a na Katolíckej univerzite v Lubline.

Roky, ktoré strávil medzi mladými, mu umožnili poznať do hĺbky nepokoj ich srdca. Ako kňaz sa pre nich stal nielen učiteľom, ale aj duchovným sprievodcom a priateľom. Medzi mladými často praktizoval tzv. „výletný apoštolát“, ktorý spočíval v tom, že sa neuspokojil so stretnutiami vo farnosti či na univerzite, ale trávil veľa času s mladými v prírode. On osobne veľmi rád športoval. Hrával futbal, miloval lyžovanie a turistiku po horách, vďaka čomu sa nie raz ocitol na slovenskej strane Tatier. Nečudo, že menovanie za pomocného biskupa Krakovskej diecézy ho zastihlo práve počas kajakárskeho výletu s mladými. Mal vtedy 38 rokov. Stal sa tak najmladším poľským biskupom.

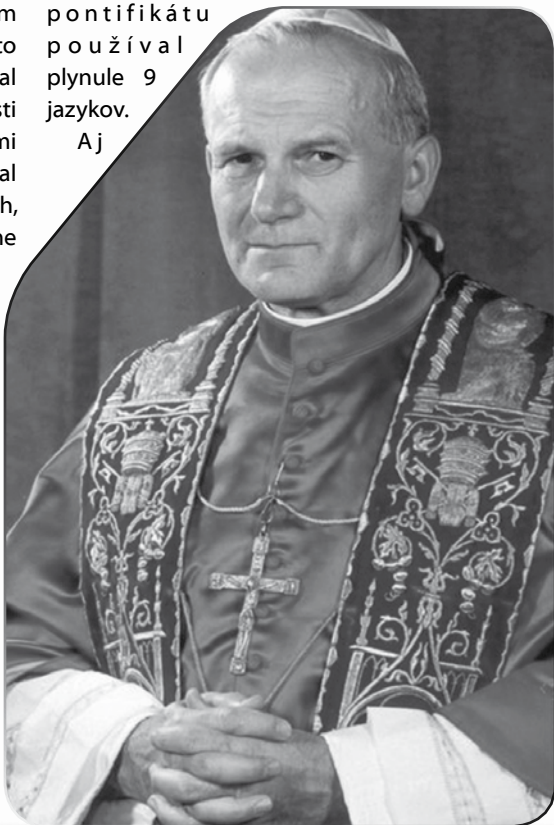
Biskupskú vysviacku prijal 28. septembra 1958 z rúk arcibiskupa Eugeniusza Baziaka. V roku 1964 bol vymenovaný za arcibiskupa Krakova a Pavol VI. ho 26. júna 1967 kreoval za kardinála. Ani kardinálsky klobúk v ňom nepotlačil lásku k športu. Keď sa nad jeho pretrvávajúcou láskou k lyžovaniu pohoršovali ostatní kardináli, s úsmevom odvetil, že v Poľsku je to bežné, že tam až polovica kardinálov lyžuje. A mal pravdu. Poľsko malo v tom čase totiž len 2 kardinálov – jeho a kardinála Štefana Wyszyńskiego.

Celý svet bol prekvapený rýchlym

odchodom na večnosť pápeža Jána Pavla I., preto kardinál Wojtyła opúšťa svoju vlasť, aby sa zúčastnil konkláve, z ktorého vzíde ako nový pastier Cirkvi. 16. októbra 1978 opäť z okien Svätopeterskej baziliky zazneli slová: „Habemus papam!“ Bol zvolený 264. nástupcu sv. Petra a zároveň biskup Ríma, ktorý prijal meno Ján Pavol II. Ide o Karola Wojtylu, prvého slovanského pápeža v histórii.

Nový pápež mal misionárskeho ducha. Počas svojho pontifikátu, ktorý je 3. najdlhší v histórii, podnikol nespočetné množstvo apoštolských ciest na rozličné kontinenty, aby posilnil vo viere veriacich v Krista, potešil zarmútených a skleslých. Taktiež prinášal posolstvo zmierenia medzi kresťanské cirkvi a budoval mosty priateľstva medzi veriacimi v jedného Boha a ľuďmi dobrej vôle. Hnala ho k tomu Kristova láska, ktorá spôsobila, že sa vedel priblížiť všetkým ľuďom rôznych vierovyznaní a národností. Ku každému sa snažil prihovoriť v jeho materinčine, veď počas pontifikátu používal plynule 9 jazykov.

Aj

náš národ je toho svedkom. Jeho Svätosť Ján Pavol II. našu vlasť navštívil celkom trikrát. Do Slovenska vkladal veľké nádeje. Keď prišiel v roku 1990 do Bratislavy, povedal tieto pamätné slová: „Tento ľud, Kriste, je tvojím dedičstvom v dejinách bohatých na mnohé slávne udalosti. Tento ľud žije z viery vo vykúpenie skrze tvoj kríž a zmŕtvychvstanie. Tento milovaný ľud v krásnej vlasti pod Tatrami je na pochode k spoločnému cieľu všetkých veriacich – do večnej vlasti. Rege eos et extolle illos usque in aeternum – Spravuj ich a vyvýš ich až na veky!“

Vo svojom neobyčajnom misionárskom zápale mal Ján Pavol II. obrovskú lásku k mladým ľuďom. Zaviedol tradíciu zvolávania Svetových dní mládeže, ktoré majú za cieľ zvestovať novým generáciám Ježiša Krista a jeho evanjelium, a urobiť tak z mladých ľudí protagonistov vlastnej budúcnosti a spolupracovníkov pri vytváraní lepšieho sveta. Veľmi dobre si uvedomoval, že Cirkev bez mladých nemá budúcnosť, preto si mladých ľudí veľmi ctil a zároveň aj oni jeho.

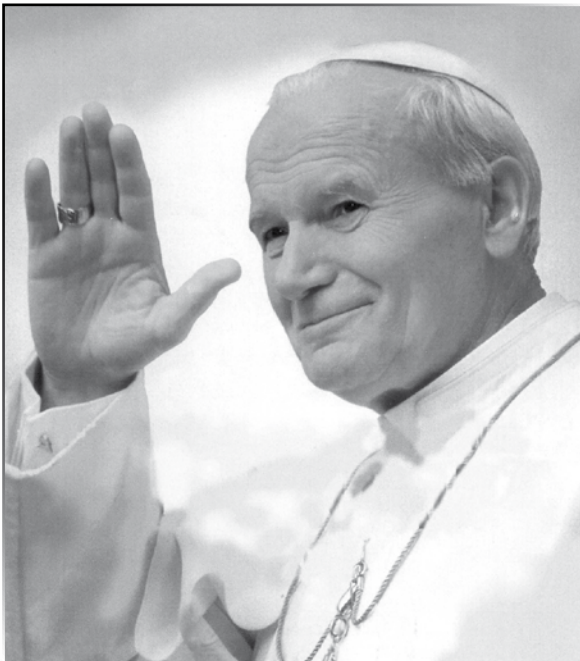
Prvé Svetové dni mládeže (SDM) sa zrodili v Ríme, 23.marca 1984 na Kvetnú nedeľu. Pápež Ján Pavol II. zvolal najprv rímsku mládež, aby s ním oslávila Rok vykúpenia. Nadšenie mladých prekonalo všetky očakávania Vatikánu i samotného pápeža. Motto stretnutia bolo: „Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom“ (Mt 21,9).

Druhé SDM sa uskutočnili 11. – 12. apríla 1987 v Buenos Aires v Argentíne. Pápež sa vydal za mladými ľuďmi, ktorí nemohli prísť na SDM do Ríma. Všetci boli ohromení, lebo padali predsudky o tom, že mladí už nechcú poznať Krista a žiť podľa Božích príkazov. Mottom stretnutia bol citát: „My, ktorí sme uverili, poznali sme lásku, ktorú má Boh k nám“ (1 Jan 4,16).

Takto Ján Pavol II. začal krásnu tradíciu, kedy sa najvyšší veľkňaz stretáva s najmladšími z veriacich. Do týchto dní sa uskutočnilo už trinásť SDM. Posledné stretnutie sa konalo v Rio de Janiero v prítomnosti Svätého otca Františka s mottom: „Chodte a získavajte učeníkov zo všetkých národov“ (porov. Mt 28,19).

Ján Pavol II. ľuďom ukázal Cirkev s ľudskou tvárou. Chcel, aby čo najviac ľudí pochopilo Kristovo poslanstvo. Preto neváhal byť vtipným, no ak to bolo potrebné, bol prísny, nezabúdajúc na milosrdenstvo. Jeho odkazom pre dnešnú dobu je úprimná a hlboká úcta k ľudskému životu, sám na svojom tele pretrpel Kristovu kalváriu. A hoci trpel, ukazoval, že staroba aj choroba a nemohúcnosť patria k životu a život nedegradujú. Ján Pavol II. svoju dušu odovzdal do Božích rúk po dlhoročnom ťažkom utrpení 2. apríla 2005. Bola to nedeľa Božieho milosrdenstva. Celý svet sa ponoril do smútku. Na Svätopeterskom námestí ľudia skandovali: „Santo subito! – Ihneď svätým!“ Odišiel veľký Slovan, ktorý svetu aj dnes opakuje: „Nebojte sa! Otvorte dokorán svoje srdcia Kristovi!“ Pohrebné obrady slúžil kardinál Joseph Ratzinger, ktorý sa neskôr stal jeho nástupcom s menom Benedikt XVI.

Svätý otec František Jána Pavla II. 27. apríla tohto roku bude spoločne s Jánom XXIII. svätorečiť za prítomnosti veľkého zástupu pútnikov z celého sveta. Toto svätorečenie bude znamením, že Cirkev stále nezabúda na veľký odkaz týchto mužov, ktorí ľudstvo obohatili svojím životom prežívaným v Božom svetle.

„VOLÁM SA JOZEF A SOM VÁŠ BRAT“

BORIS BYČÁNEK

FOTO: INTERNET

JÁN XXIII.

I papa buono – „dobrý pápež“, takto veriaci volali Jána XXIII. Z vlastnej skúsenosti vieme, že ľudia si len tak niekoho neoblúbia, a ešte ťažšie si ho zamilujú. No Jánovi XXIII. sa to podarilo. Aj desiatky rokov po jeho smrti naňho ľudia pamätajú s úctou. Kto bol tento pápež a prečo naň ľudia neustále pamätajú? V čom bol iný ako ostatní?

Bol sviatok sv. Kataríny, 25. november 1881, keď v rodine Roncalliovcov privítali nového člena. Najviac sa tešil otec dieťaťa, pretože mu Pán po troch dcérach daroval aj syna. Ešte v ten deň bol v miestnom kostole pokrstený ako Angelo Giuseppe. A naozaj, jeho život bol ako život anjela.

Malý Angelo vyrastal v chudobnej rodine, ktorá si na svoj každodenný chlieb musela zarobiť ťažkou prácou. Práve doma sa malý Angelo naučil, čo znamená „modli sa a pracuj“. Jeho rodina sa snažila do svojho strediu vpustiť Pána Boha. Denne sa stretávala pri spoločných modlitbách, najmä pri ruženci. Nebol snáď jediný okamžik, ktorý by rodina nezverila pod Božiu ochranu a ochranu Panny Márie.

Čas utekal a Angelo rástol. Všetci si uňho všimli veľkú bystrosť a múdrosť, no rodina si pre finančnú tieseň nemohla dovoliť poslať ho do školy. Preto sa malého Angela ujal jeho farár, ktorý ho postupne naučil čítať, rátať a neskôr aj základom latinčiny. Farár si všimol chlapcovo mimoriadne nadanie. Postaral sa, aby vo svojich štúdiách mohol i naďalej pokračovať. Štúdium znamenalo nielen finančnú obeť, ale aj veľkú odhodlanosť zo strany mladého chlapca, pretože na novej škole Giuseppe vôbec nevynikal. Prvé vysvedčenie, ktoré doniesol s hanbou domov, nebolo ukážkové. Mal, napríklad, veľké ťažkosti s matematikou a raz sa vyjadril takto: „Ach, myslím si, že počítanie úrokov a úrokov z úrokov bude pre mňa vždy kniha so siedmimi pečatami.“ Rodičia začali pochybovať, či je potrebné, aby ich syn pokračoval. Ved' doma

bolo práce viac ako dost a ďalšia pomoc by sa zišla. Avšak Angelo sa nevzdal a ukázal, že na to má.

Keď nastúpil v Bergame do seminára, bol jedným z najmenších. Každý si ho doberal a pokrikoval naň „špunt“ alebo „krpáň“. Angelo si z toho nič nerobil, neurážal sa. Skôr sa zasmial a vtípne odpovedal.

Život klerika bral veľmi vážne. Ale to neznamená, že chodieval zamračený a so zvesenou hlavou, ba naopak! Vždy sa na všetko pozeral optimisticky podľa svojho životného kréda: Oboedientia et pax – Poslušnosť a pokoj! Každú chvíľu venoval štúdiu alebo modlitbe, ale pri tom nezabúdal ani na svet za múrmi seminára. Rád chodieval na prechádzky a obdivoval starobylé chrámy a mestské uličky, z ktorých sálala história tohto mesta. Aj k biskupovi sa dostalo, že Angelo je veľmi inteligentným a nábožným klerikom, preto ho poslal študovať do samého srdca kresťanstva – do Ríma. I v Ríme Angelo ukázal svoje nadanie a od mnohých závistlivých si vyslúžil nepeknú prezývku „bergamský bifľoš“. Vtedy sa s ním mohli porovnávať snáď len seminaristi z Germanika, ktorým sa

hovorilo „raci“ podľa ich červených talárov.

Konečne nastal toľko očakávaný okamih. Dňa 10. augusta 1904 mu Mons. Giuseppe Cappelletti udelil kňazské svätenie. Konečne môže slúžiť Pánovi ako jeho kňaz. No to ešte nevedel, akú cestu má preňho Pán pripravenú.

V roku 1915 musel Angelo Giuseppe Roncalli narukovať do armády. Ako ošetrovateľ sa tu stretol s biedou ľudského hriechu. Videl ľudí, ktorí do konca svojho života budú poznačení vojnou. Ľudí, ktorí stratili život, aby bojovali vojnou, ktorá nemala zmysel. Vojnu, ktorá bola postavená na egoizme a mocichtivosti. Keď sa skončila I. svetová vojna, nastúpil kňaz Angelo Roncalli do Bergama ako špirituál a odvtedy sa na ňom vyplnili slová Písma: „Až budeš starší, iní ťa opášu a povedú ťa, kam nechceš.“

Roku 1921 sa stal členom kongregácie Propaganda fidei a o štyri roky neskôr vstúpil do diplomatických služieb. Biskupskú vysviacku prijíma od Mons. Giovannioho Porceliho. Následne je poslaný ako nuncius do Bulharska. Hoci mal rád jazyky, nebolo preňho vôbec ľahké naučiť sa bulharčinu. Už pri svojej prvej sv. omši v sofijskej katedrále použil pár slov v materinskom jazyku ľudu, čím si tento toľko skúšaný ľud získal. V Bulharsku sa stretol s pravoslávnu cirkvou, ktorá tvorí v tejto krajine majoritu. Už vtedy cítil, ako veľmi je potrebné, aby sa Východ a Západ opäť zjednotili, a tak naplnili Pánove slová o jednote.

Mnohí ľudia, keď dostanú moc a vplyv, zabudnú na to, že aj oni sú iba ľuďmi. Toto ale o Roncallim povedať nemôžeme. Počas svojho pobytu v Bulharsku sa snažil čo najdôkladnejšie spoznať túto krajinu aj jej ľudí. Videl národ, ktorý trpel neustálymi šarvátkami medzi Bulharmi a Turkami. Videl dediny, ktoré boli vy-

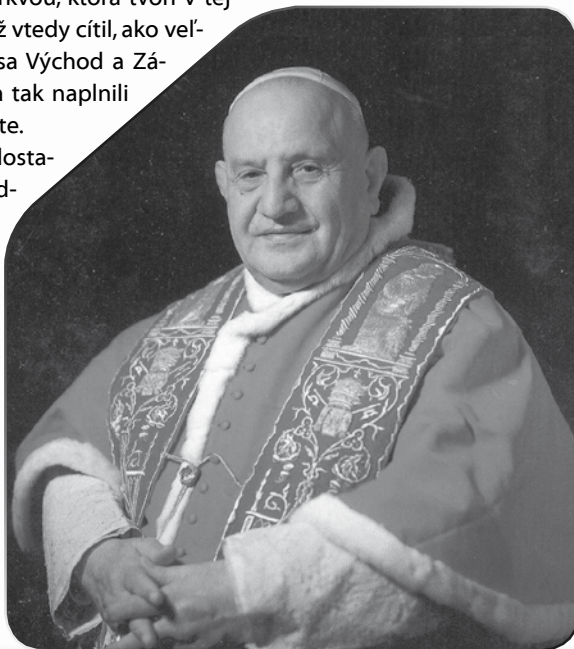
plienené. Všade, kam prišiel, sa snažil povzbudiť ľudí slovom aj skutkom. Ani cez svoje vysoké postavenie v cirkevnej i diplomatickej hierarchii nezabudol, že je najmä Pánov služobník, ktorý má slúžiť, a nie byť obsluhovaný.

Z Bulharska ho Sv. otec povolal do Grécka, kde prežil veľkú časť II. svetovej vojny. Opäť videl ľudí, ktorí potrebovali hmotnú i duchovnú pomoc. Ani tu nezabudol na svoje povolanie. Málokto vie, že zachránil Aténčanov pred vyhladovaním, keď prehovoril nemecké velenie, aby povolilo vstup spojeneckých zásobovacích lodí do mesta. Niekedy sa hovorí, že kňazi a biskupi sú vzdialení od ľudí a nerozumejú im. Na našom svätcovi vidieť opak.

Roncalliho cesty pokračovali v roku 1944 do Turecka, kde musel odložiť sutanu, pretože vtedy v Turecku existoval príkaz, ktorý zakazoval všetkým duchovným nosiť duchovný odev. I tu sa snaží čo najviac priblížiť k prostému ľudu aj tým, že sa snaží učiť jeho reč. V Bulharsku mu robila problém výslovnosť mákkosti bulharčiny, v Turecku sa stretá s jazykom, ktorý je úplne odlišný a jeho slovosled je pre nás veľmi chaotický a ťažko naučiteľný. No už v roku 1945 odchádza do Francúzska, kde sa zastal nemeckých vojnových zajat-

cov a zriadil v Chartres filozoficko-teologickú školu pre Nemcov. V povojnovom Francúzku panovala živá atmosféra, ktorá otvárala veľa otázok, kam smeruje tunajšia cirkev a Angelo Roncalli veľakrát musel odpovedať na tieto otázky. Cíti, že je potrebné niektoré postoje a názory panujúce v Cirkvi obnoviť a vpustiť do nej Ducha Svätého.

O osem rokov Pius XII. menuje Angela G. Roncalliho za kardinála a patriarchu Benátok, z ktorých o pár ro-

kov odchádza na konkláve, aby sa už nikdy nevrátil späť.

„Volám sa Jozef a som váš brat.“ Takto sa pri svojej pápežskej inaugurácii predstavil Angelo Giuseppe Roncalli, teraz už ako pápež Ján XXIII. Jeho skúsenosti zo sveta, ktoré si priniesol do Vatikánu, mu dali možnosti vidieť mnohé problémy Cirkvi aj v inom kontexte, ako boli preláti dovtedy zvyknutí. Mnohí sa pozastavujeme nad správaním terajšieho Svätého otca Františka, ale po skúsenostiach s Jánom Pavlom II. a Jánom XXIII. nie sme až tak ohrození. Už pri svojom nástupe Ján XXIII. pripravoval pre svojich ceremonárov „infarktové stavy“. Rád nedodržiaval protokol a prejavoval svoje pocity. Raz, keď sa uňho mladý biskup sťažoval, že pod ťarchou povinností nemôže spať, povedal mu humorne: „Takto som to cítil aj ja prvé dni svojho pontifikátu. Potom ale ku mne prišiel môj anjel strážca a povedal mi: 'Janko, nerob sa taký dôležitý.' A odvtedy spím kľudne.“

Ján XXIII. naozaj nestratil svoju ľudskú tvár tým, že sa stal pápežom. Rád sa prechádzal po vatikánskych záhradách. Počas jednej takejto prechádzky pred ním všetci záhradníci zutekali, aby sa s ním nestretli. On si to všimol a chcel vedieť dôvod. Dozvedel sa, že nechcú jeho Svätosť vyrušovať. Ján XXIII. si však prial, aby pred ním už nikto neutekal, pretože sa s každým chce porozprávať. Inokedy zas videl dvoch záhradníkov obeť strom. Starší bol na strome a mladší – Giuseppe pridržal rebrik. Ján XXIII. pristúpil a chcel pomôcť, preto povedal Giuseppemu, aby si odpočinul a on zaňho pridrží rebrik. Ten sa však začal trochu hýbať a oberajúci

sa zľakol a skríkol, nič netušiaci: „Giuseppe, drž ten rebrik poriadne, inak jednu schytáš!“ Svätý otec sa vôbec nenahneval, skôr sa dlho zabával z tváre vystrašeného záhradníka, keď uvidel, na koho vlastne kričal.

Okrem humoru mal tento pápež veľmi rád deti, preto rodičov napomínal, aby sa so svojimi deťmi modlili, boli k nim dobrí a rozprávali sa s nimi o tom, čo ich trápi. Veľmi mu ležalo na srdci, aby sa evanjelium dostalo k tým najmenším.

Snáď asi najväčšia udalosť pontifikátu Jána XXIII. bolo zvolanie ekumenického koncilu. Svetu túto veľkú novinu oznámil v roku 1959 na sviatok Obrátenia sv. Pavla. Mnohí sa čudovali a neverili. Niektorí sa obávali a pochybovali, či je to možné, či sa to dá zvládnuť. Ale Ján XXIII. vedel, že Cirkv potrebuje otvoriť okná a pustiť dnu čerstvý vzduch. A naozaj sa to podarilo. Koncil sa uskutočnil a priviedol do Cirkvi nový vzduch, ktorý ju oživil a otvoril pre novú éru ľudských dejín.

Roncalli dokázal svojou charizmou priťahovať i ľudí, ktorí žili mimo Cirkv. Chcel volať stratené ovečky naspäť do košiara Dobrého Pastiera. Vedel, že sa mu to podarí len vtedy, keď bude volať s láskou, a nie s nenávisťou a predsudkami. A toto žiadal i od koncilu: „Nikoho neobviňovať! Nikoho nezatracovať!“

Do Pánových rúk Ján XXIII. odovzdáva svoju dušu 3. júna 1963. Hodiny na jeho stole ukazovali 19:49. Celá svetová tlač, bez rozdielov na stranickú príslušnosť, vzdáva tomuto pápežovi nekrológy plné úcty. Odišiel muž, ktorý miloval Boha, Cirkv, vlast i celý svet. Na Námestí sv. Petra v Ríme sa zišli tisíce ľudí, aby sa poslednýkrát rozlúčili so svojim „il papa buono“. Mnohí z nich nedokázali udržať slzy, lebo vedeli, že zomrel svätec.

„SVÄTCI OČAMI SVEDKA“

ZHOVÁRALI SA: JAKUB PICHONSKÝ, LUKÁŠ HATALA

FOTO: PETER SZÉLES, ARCHÍV O. ARCIBISKUPA, KNIHA „NÁVRAT ZASLÚBENEJ KRAJINY“, INTERNET

V nasledujúcich riadkoch vám ponúkame rozhovor s naším emeritným arcibiskupom Mons. Alojzom Tkáčom, kde nám v značnej miere poodhalil svoje osobné pohľady i skúsenosti s - o chvíľu už svätými - pápežmi Jánom XXIII. a Jánom Pavlom II.

Už v predošlých číslach nášho Boromea ste neraz ponúkli rozhovor o vašom živote i o vašej kňazskej či biskupskej službe. V nedávnom období ste spolu s o. kardinálom Jozefom Tomkom slávili a Pánu Bohu ďakovali za životné jubileá – vy za 80 rokov života a on 90. Váš život je teda veľmi bohatý na udalosti i osobnosti, ktoré ste vo svojom živote videli a zažili. Toto bohatstvo života je ale ťažké vtesnať do jedného rozhovoru, článku, ba dokonca knihy.

Dňa 28.10.1958 bol na čelo Cirkvi zvolený kardinál Angelo Giuseppe Roncalli, ktorý prijal meno Ján XXIII. Vy ste už v tom čase boli pravdepodobne v kňazskom seminári. Ako ste vní-

mali jeho zvolenie? Ako ste sa o ňom dozvedeli? Počuli ste o tomto pápežovi, keď bol ešte kardinál? Aké boli názory vašich spolužiakov, resp. predstavených o Jánovi XXIII. počas jeho pontifikátu?

Určite by som spomenul jeho predchodcu pápeža Pia XII. Dodnes si spomínam na určité názory na pápeža Pia XII., pretože bol dlhé roky pápežom - 14 rokov - v ťažkých časoch počas 2. svetovej vojny. Vynorili sa nám takéto myšlienky: „Čo bude po Piovi XII.? Ako bude Cirkev pokračovať ďalej?“ Samozrejme, neboli to pochybnosti o tom, či Cirkev bude mať pápeža. Jednoducho sme boli zvyknutí na Pia XII. My seminaristi sme boli - nechcem povedať - vykoľajení, ale predsa len sme

si zvykli na Pia XII. Tých informácií po zvolení Roncalliho za pápeža bolo veľmi málo, pretože Rádio Vatican sa nedalo počúvať skoro vôbec. Nedalo sa počúvať jednak z toho dôvodu, že to veľmi rušili. Po druhé, keď by sme v seminári boli počúvali Rádio Vaticana a keby nás prichytil tajomník fakulty (v tom čase bol civil - ateista) mali by sme problémy. Takže tých správ bolo naozaj veľmi málo. Dostali sa nám nejaké fotografie z vtedajšej tlače či

iné, ktoré sme dostali „potajomky, ale ináč sme vedeli len málo o Roncallim. Vedeli sme, že bol nunciom... Ale boli sme radi, že máme nového pápeža.

Ako ste postupne vnímali pontifikát Jána XXIII. vy?

Tak ešte menej bolo možné hodnotiť Jána XXIII. V žiadnom prípade sme nemali právo ho hodnotiť alebo akosi monitorovať čo robí, pretože literatúry bolo veľmi málo, takmer nijaká. Vedeli sme, že napísal encykliky MATER ET MAGISTRA a PACEM IN TERRIS. Tieto dve encykliky sme dokonca dostali.

Aká bola vaša reakcia na zvolanie II. Vatikánskeho koncilu Jánom XXIII.? Aké očakávania a otázky vám vírili hlavou?

My seminaristi sme veľa o koncile nevedeli. Už z toho samotného faktu, že ešte sme v tom čase neštudovali ako seminaristi Kódex kanonického práva - to bol ešte kódex z roku 1917. Konkrétne ja som sa viac dozvedel z poľských časopisov. Vtedy som aj jeden časopis dostával do seminára. Bolo možné si ho objednať v poľskom kultúrnom stredisku v Bratislave, ktoré tam dodnes existuje. Bol to časopis homiletický. Z toho som sa ja čosi viac dozvedel o koncile. Vtedy sme v seminári televíziu ani rádio nemali. Ak sme sa niečo dozvedeli, tak len čo-to zo správ vtedajších štvorstránkových Katolíckych novín, nie to ešte o diskusiách, ktoré prebiehali v koncilovej aule.

Ako ste vnímali chorobu, a neskôr aj úmrtie tohto „pápeža pokoja“?

Všetci seminaristi sme vnímali, že jeho pontifikát nebude dlhý. Jednak bol vysokého veku, a potom - on tak

blahobytno vyzeral, taká škatúra to bola. Išiel o ňom vtedy taký vtíp: Ján XXIII. sa prechádzal. Keď ho uvidela jedna dáma takého uzemčitého a „pri sebe“, povedala si: „Ó, aký tlstý!“. On to začul a hovorí jej: „Milá pani, v konkláve nevyberajú kráľovnú krásy, ale pápeža.“ Vedeli sme, že jeho pontifikát nebude taký dlhý ako pápeža Pia XII. A Pán tak naozaj chcel. On ten koncil naštartoval, vyhlásil, bol na prvej sesii - na prvej zo štyroch - a potom odišiel do večnosti.

Ako najväčšou charizmou podľa vás oplýval pápež Ján XXIII.?

Mal veľmi pekné ľudské vlastnosti. Keď som ho porovnával s pápežom Piom XII., jeho predchodcom, tak to boli dva rozdielne typy. Pius XII. pochádzal z rímskej aristokratickej rodiny. A i keď to bol veľmi milý človek - ako to spomínajú tí, čo sa s ním stretávali alebo ktorí boli pri ňom bezprostredne blízko - navonok bol typom prísnejšieho človeka, ktorý zachováva určitý odstup. Ján XXIII. bol otvorený, dá sa povedať, žoviálny. Jednak preto, že pochádzal z dedinky a jeho celá rodina bola roľnícka. Povahové vlastnosti Jána XXIII. boli otvorenosť, dobrosrdečnosť, ústretovosť a láskavosť. Taktiež bol nunciom v Bulharsku a v Paríži. Svet teda po-

znal, pretože to bolo počas 2. svetovej vojny. Asi aj preto mal takú ústretovosť voči svetu. Ona sa prejavila v tom, že napísal encykliku PACEM IN TERRIS. Samozrejme, že napísal aj iné encykliky, ale tento výslovný krok bol „kontakt so svetom“. Vtedy to bolo takpovediac na hrane pokoja, medzi mierom a vojnou. A práve to bola v roku 1962 Kubánska kríza.

Aké najdôležitejšie poslanstvo zanechal Cirkvi a svetu?

Posolstvo bolo stvár-

nené alebo vyjadrené v II. vatikánskom koncile, i keď on v ňom nemohol pokračovať a dokončiť ho. Naozaj, tým jeho posolstvom bolo zvolať II. vatikánsky koncil. Jeho odkazom je takpovediac dogmatická konštitúcia LUMEN GENTIUM, potom konštitúcia GAUDIUM ET SPES atď. Jeho ovocie alebo jeho posolstvom je vyjadrené v liturgii – SACROSANCTUM CONCILIUM. Hovorím, II. vatikánsky koncil je vlastne už rozšírením a sprítomnením jeho odkazu.

Čo povzbudilo najviac vás z jeho života a myšlienok?

Nepamätám si nejakú konkrétnu myšlienku, ale v zmenšenej podobe, miere je to „Pastier sveta“. Tam je odkaz pre nás, aby sme boli pastiermi v tom menšom slova zmysle a splnili tú úlohu, ktorú máme na tom mieste, ktorú nám Pán Boh dal.

Kedy ste vlastne prvýkrát vo svojom živote cestovali do „centra katolicizmu“? Aké boli vaše očakávania, prvá cesta a dojmy z „Večného mesta“?

Áno, pamätám sa na to dobre. Byť v Ríme, a predovšetkým na námestí sv. Petra vo Vatikáne, to bol sen, ktorý sme ako seminaristi síce snívajú, ale sme nepredpokladali jeho uskutočnenie. Ja som bol svätený v roku 1962 a prvú podobu Vatikánu si pamätám z fotografie Námestia sv. Petra v Špirkových Cirkevných dejinách. To bol akoby prvý kontakt. Avšak byť vo Vatikáne, v „centre katolicizmu“, to bol sen. A v seminárnych rokoch to

bola ilúzia, aby som sa mohol dostať sa Ríma. Prvýkrát som sa do Ríma dostal 15.8.1968 na sviatok Nanebovzatia Panny Márie. Dodnes si spomínam na pohľad z lietadla. Leteli sme s kardinálom, vtedy ešte s Mons. Tomkom. Z lietadla cez okienko som videl Námestie sv. Petra. Tiež som stretol slovenských kňazov. Tak to bol môj prvý kontakt s Rímom. Bol som aj na generálnej audiencii u Svätého otca Pavla VI. Dodnes si pamätám na to, ako sme sa stretli v Castle Gandolfe. A následne v roku 1969 v septembri som bol druhý raz. A potom dlhých 20 rokov nič.

Pápež Ján Pavol II. Jeden z najdlhších a najintenzívnejších pontifikátov. Človek pokojný, veľmi humánný, s hlbokou vierou a rozumom. Práve on vás menoval za biskupa a neskôr aj za arcibiskupa. Z jeho rúk ste prijali pálium. Kedy alebo kde ste po prvýkrát počuli o poľskom kardinálovi Karolovi v čase ešte pred jeho zvolením? Ako ste vnímali tohto, vtedy ešte, kardinála?

Poliaci mali v tejto oblasti väčšie možnosti, viac im bolo dovolené. Poľský biskupský zbor bol väčší, tak viac si toho vydobyli. Vedel som, že Poľsko má kardinálov, ale veľmi veľa som o nich nevedel, pretože nebolo ľahké dostať sa do kontaktu s kardinálom a biskupom. Dnes si tak trochu zažartujem, že voľakedy, keď sme ako seminaristi videli biskupa (za mojich seminárnych čias to bol pán biskup Lazík, ktorý k nám prichádzal do seminára na svätenia) bola to slávnosť. A dnes arcibis-

prvoprijímajúce deti s o. Alojzom Tkáčom (Košice, 1974)

kup vozí seminaristov. Takže vidíte, ako sa to mení.

Veľa som ani o kardinálovi Wojtyłovi nevedel. Po prvý raz som sa dostal ku Wojtyłovi počas jeho prvej návštevy v Poľsku. To bolo v roku 1979. Áno, vtedy sme išli traja do Poľska. Zaujímavé však bolo, že som vtedy pracoval v dopravnom podniku mesta Košice, mali málo vodičov, no a dovolenku dostať, to bolo skoro zázrak. A predstavte si, dali mi ju. Takže išli sme s pátrom Mydlom - terajší jezuita, no a potom dp. Urbanec. Teda prvýkrát som Jána Pavla II. videl v Čenstochovej, aj to z ďaleka. Bolo to na pódiu a my sme viseli na plote. Doslova sme sa vyškriabali na plot, aby sme videli pápeža z takej diaľky (veľký smiech). Počas tejto jeho návštevy sme sa viackrát s ním stretli, ale len tak, že prešiel okolo nás, keď sme sa pretisli dopredu. To boli prvé stretnutia.

A potom som sa s Jánom Pavlom II. osobne, bezprostredne stretol. Bolo to v roku 1989, keď sme boli na svätorečení blahoslavenej Anežky. Bola tam jedna príležitosť. Rómovia alebo pracovníci s Rómami tam mali nejaký kongres. Bol s nami Eugen Fejco. Títo pracovníci sa mali stretnúť s pápežom, tak volali aj mňa, aby som šiel s nimi. Ján Pavol II. všetkých prijal v jednej sále a sám bol

uprostred. Ja som sa pretlačil ku zábradliu a vypočítal som si kadiaľ by asi mal ísť. Tak sa mi to podarilo!

No a potom o rok neskôr už ako biskup.

Ako ste vnímali Jána Pavla II. pri jeho pontifikáte alebo aj pri týchto osobných stretnutiach? Čo vás oslovilo?

Bol to jeho prvý príhovor v Bazilike sv. Petra. Hovoril, že je z ďalekej krajiny. Ten príhovor mal v taliančine a ospravedlňoval sa, že nevie až tak dobre po taliansky. No a potom už ten samotný fakt, že som bol s ním po sv. omši - bolo tam asi 25 osôb. Svätý otec nerozoberal nijaké problémy ani s biskupom. Pozdravíte sa, opýta sa vás odkiaľ ste - no a to bolo výborné, že sme sa hneď porozumeli. Nepotrebovali sme tlmočníka, lebo rozumel po Slovensky. Boli sme tam dvaja s pánom doc. Čížmárom. Takže to bol bezprostredný kontakt s ním a prehodili sme zopár vetičiek. Potom neskôr pri návšteve „Ad limina“, tam to už bolo osobnejšie stretnutie, menej formálne.

Pri príchode pápeža Jána Pavla II. na Slovensko, konkrétne na letisko do Košíc, ste Svätého

otca privítali. Strávili ste s ním aj voľný čas. Pamätáte si, čo pápeža najviac zaujímalo?

Pri oficiálnych privítaniach nie je príležitosť na osobné rozhovory, nebudete nadhadzovať problémy. Vtedy všetci slávia obrovskú radosť, že pápež prišiel medzi nás. Spomínam si na to, ako som s ním išiel v papamobile. Je to povinnosť biskupa ísť takto s pápežom, pri návšteve „jeho“ diecézy. Možno ste sa dozvedeli aj o tom, že pán arcibiskup Sokol tiež išiel so Svätým otcom. Bol tak nadšený z návštevy Svätého otca, že mával napravo a naľavo. Takže boli potom aj dosť pichľavé poznámky, ohlasy ľudí na adresu arcibiskupa Sokola.

Keď sme teda boli spolu so Svätým otcom v papamobile, sadol som si. Jeho sekretár Stanisław Dziwisz mi hovorí: „Vstaňte!“ Tak som vstal. Ale potom, keď sme už išli pomedzi zástupy ľudí, znova som si sadol. Vravrel som si: „Svätý otec je tu hlavný, nie ja.“ A Dziwisz mi znova povedal: „Vstaňte. Stojte!“ Vstal som teda, ale o pár chvíľ som si znova, už po tretí raz sadol. A vtedy mi už nepovedal nič. Samozrejme, keď som stál v papamobile, tak nie tak, aby som bol pred Svätým Otcom, ale stál som v úzadí. Na nejaké rozhovory nebol priestor.

Pamätám si, ako pri obede Svätý otec prehodil zopár viet s pátrom Paňákom, ktorý bol už na vozíku a čakal nás pred vstupom do kňazského seminára. Páter Paňák mal totiž tri želania, za ktoré sa modlil: 1. Aby padol komunizmus. 2. Aby v Košiciach na sídliskách boli kostoly. 3. Aby blahoslavení košickí mučeníci boli vyhlásení za svätých. A všetko sa mu splnilo.

V čom podľa vás bola pre našu partikulárnu Cirkev najviac prospešná návšteva Jána Pavla II.? Aké ovocie so sebou priniesla táto náv-

števa Svätého otca pre kňazov a veriacich v našom kraji?

Ťažko hodnotiť. Určite to prinieslo ovocie. Ale tá situácia, ktorá sa vtedy odohrávala, v roku 1990 v Košickej arcidiecéze, sa už nezopakuje. Pretože, po prvé bola zriadená arcidiecéza dňa 31.3., po druhé bol menovaný prvý arcibiskup, a po tretie boli vyhlásení Traja košickí mučeníci za svätých. V budúcnosti by sme mohli mať mučeníkov, ale už nebude prvý arcibiskup a už nebude prvá arcidiecéza. Takže to je naozaj udalosť tisícročia. A v

ostatných veciach, naozaj len Pán Boh vidí aké to prinieslo ovocie. Isteže žiadna návšteva nejakého politického alebo verejného činiteľa neprevýši návštevu Svätého otca. Menia sa monarchie, menia sa kráľovstvá, menia sa republiky, menia sa systémy i režimy, ale návšteva Svätého otca, zriadenie arcidiecézy, prvý arcibiskup a vyhlásenie

svätých - no tak to je tisícročná udalosť.

Ktorý z odkazov, slov či príhovorov adresovaných Slovákom od Jána Pavla II. vám najviac utkvelo v pamäti a oslovilo vás?

Bol to príhovor Svätého otca v Nitre ku mládeži. Viete, všetko si nemožno zapamätať. Ján Pavol II. mal veľa príhovorov. Avšak ten z Nitre je veľmi významný smerom k mládeži. Obrátil sa tam na vašu generáciu a povedal: „Mládež je budúcnosť Slovenska. Nech zachová dedičstvo sv. Cyrila a Metoda.“

Ako ste vnímali odchod Jána Pavla II. do „domu Otca“?

Keď ho Pán týmto navštívil, dal mu tento kríž, je to Božie rozhodnutie, Božia vôľa. Treba to akceptovať. A stotožňoval som sa s jeho slovami: „Nechajte ma odísť do domu môjho Otca.“ A môžeme povedať, že do domu nášho Otca. Videl som jeho trápenie. A iste, na smrť sa zväčša netešíme,

odovzdanie pália (Košice, 1995)

ale berieme ju vo svetle viery. Takže nemôžem povedať, smutní sme boli! Dá sa to vyjadriť tak, ako sa zachoval ten mnoho miliónový zástup počas jeho agónie. Tak keď oznámil kamerlengo (komorník), že Svätý otec zomrel, všetci tleskali. To neznamená, že chvála Bohu. Ale že sa vyslobodil z tohto svojho trápenia, z tejto svojej krížovej cesty. A bol to potlesk poďakovania jednak za neho samého Pánu Bohu a taktiež poďakovanie Pánu Bohu za to, čo urobil. Takže stotožňujeme sa s vôľou Božou a máme vždy nádej, že Pán si jedného pápeža povolá a pošle nám iného, taktiež dobrého. Takže toto bolo moje vnímanie.

Zúčastnili ste sa aj na pohrebe?

Nie, na pohrebe som nebol. Bol som ale prítomný pri začatí služby Benedikta XVI.

Odchod Jána Pavla II. z tohto sveta ale neukončilo jeho pôsobenie v Cirkvi. Jeho diela, myšlienky, odkazy, povzbudenia, návštevy i celé jeho svedectvo života zanechalo hl-

bokú duchovnú stopu v srdciach mnohých. O jeho príhovoroch za nás v nebi azda nemožno pochybovať. Dôkazom toho bolo veľa duchovného ovocia počas jeho pozemského života i po jeho skončení. Ved' preto sa veľmi rýchlo aj uskutočnilo jeho blahorečenie. Ako vnímate to, že ste sa naživo stretli s blahoslaveným a o chvíľu už svätým pápežom? Čo to pre vás znamená?

Vtedy si ani neuvedomujete, že sa stretávate priamo so svätcom. To si však uvedomíme až neskôršie. Mali sme tu významného človeka a môžeme povedať, že kým bol medzi nami, veľmi sme to nevnímali. Až teraz ho oceňujeme, keď už medzi nami nie je. Nikto presne nevedel, či bude alebo nebude vyhlásený za svätého. Keď som sa s ním osobne stretol, tak to bolo stretnutie ako s normálnym človekom. Tak ako sa vy teraz stretávate so mnou. No a to si uvedomujeme vlastne až vtedy, keď už toho človeka medzi sebou nemáme.

Pamätám sa na jeho List kňazom na Zelený štvrtok v roku 1979. Uvádza tam jeden príklad: Vo

farnostiach nemajú kňaza a na Zelený štvrtok sa zídu veriaci v kostole. Keďže nemajú kňaza, položia na oltár štólu namiesto kňaza a môžeme povedať, touto liturgiou si vykonajú akoby slávenie Eucharistie. Tento veľmi oslovujúci príklad som veľakrát používal, aby sme si vážili to, že máme kňazov.

V neposlednom rade sa predsa len chceme niečo opýtať aj na niečo z vášho života v súčasnosti. Ako teraz trávite svoj voľný čas a ako naďalej prežívate svoju biskupskú službu?

Prvá vec, čomu sa veľmi teším, že nemám zodpovednosť za vedenie arcidiecézy (úsmev). Vstávam ráno o 4:45. Pomodlím sa, potom hygiena, vypijem kávu. Od 5:30 do 6:00 nasleduje meditácia, resp. príprava na homíliu. O šiestej idem do katedrály - sväté omše mám ráno alebo raz v týždni večer. O ôsmej raňajky. V čase od 9:00 do 12:30 sledujem aj dianie okolo seba, čítam si noviny, čítam knihy. Samozrejme veľkú časť voľného času venujem modlitbe - v prvom rade je to modlitba liturgie hodín, svätý ruženec, križová cesta. Popoludní o 12:30 máme obed. Po ňom trochu relaxu, krátky odpočinok. A prechádzka po terase alebo po záhrade, keď je pekný čas a odídu všetky zamestnanci. Kaplán Jožko z farnosti Košice-Juh ma láka na bicykel. No tak ja si už vo svojom veku bicykel kupovať nebudem. Už som dávno nesedel na bicykli (smiech). Popoludní štúdium, čítam. Teraz som dočítal knihu, odporúčam vám ju: Jozef Tomko – Hľadiet za obzor. Je to 75 príhovorov, veľmi aktuálnych. Potom o 18:00 idem do katedrály spovedať. Prídem pred 19:00, večeriam a pozerám správy. Okolo 20:15 popočúvam Vatikánsky rozhlas a zapnem si televíziu, sledujem nejaký dokumentárny film pri ktorom občasne zaspím a tak okolo 22:00 idem spať.

A na záver si od vás chceme vypýtať aj nejakú radu a povzbudenie do nášho budúceho povolania. Pán Ježiš povedal apoštolovi sv. Petrovi tieto slová: „Veru, veru, hovorím ti: Keď si bol mladší, sám si sa opásal a chodil si, kade si chcel. Ale keď zostarneš, vystrieš ruky, iný ťa opáše a povedie, kam nechceš.“ (Jn 21, 18) V čom konkrétne sa dotkli tieto slová Pána Ježiša vás a vášho života?

Ešte pred tým ako som išiel do seminára, tak som cítil povolanie ku kňazstvu. Už vtedy sa mi to rysovalo, čo by som chcel zhruba robiť. Počas seminárnych rokov som si predstavoval, že budem kaplánom, že budem chodiť do školy, učiť náboženstvo. Bol socializmus a prihlasovanie na náboženstvo bolo tvrdé. Chcel som taktiež chodiť k chorým, kázať, slúžiť sväté omše. Jednoducho všetko, čo patrí ku pastorácii. Bol som kaplánom v Zborove a tam to bolo naozaj ideálne. Mal som dobrého princípála, pána kanonika Šestáka, a moje predstavy sa mi splnili. Avšak len pol roka, lebo 1.1.1962 som musel narukovať na vojenčinu, kde som bol 2 roky. Počas vo-

jenčiny som samozrejme sníval, že znova pôjdem za kaplána niekde na dedinu alebo do mesta.

Prišiel som z vojenčiny a pán vikár Štefan Onderko pri prvom stretnutí povedal: „No tak pridete tu za notára na Biskupský úrad.“ A ja som si vtedy pomyslel, že kto čím hreší, tým býva trestaný. Pretože ja som nerád písal matriky. A dal som to pocítiť aj svojmu pánu farárovi vo farnosti, dokonca sa na mňa aj pošťazoval, že nechcem písať matriky. No tak to bola pre mňa studená sprcha, lebo som bol úradníkom a nemohol som chodiť do školy. Slúžil som sväté omše, spovedal som. Ale to nespĺňalo moje očakávanie. Býval som v biskupskom paláci, ale v podstate to vtedy bola „chajda“. Podmoknutá a v strašnom stave. A pán vikár Onderko mi povedal: „Pozrite sa, keď sa vám nebude páčiť, pridíte o rok a povieť, že chcete ísť preč!“

Tak som po roku išiel za vikárom a povedal som mu: „Chcel by som ísť preč.“ Povedal mi, aby som ešte zostal. Zostal som a on dodal: „Znova prídte o rok.“ (smiech) Rok prešiel a ja som prišiel za ním. A on na mňa: „Skúste ešte jeden rok.“ Bol to už tretí rok v poradí! (veľký smiech) Po troch rokoch som prišiel, presne tak ako mi pán vikár hovoril. No jediné čo som si od neho vyžiadal bolo, že raz za tri týždne som mohol ísť domov k rodičom a súrodencom. V nedeľu popoludní som išiel a v pondelok popoludní som sa vracal. A po roku som znova prišiel už tretí raz a hovorím mu: „Pán vikár, toľkokrát ste mi sľubovali, že už pôjdem, no a som tu už tretí raz!“ On mi hovorí: „Viete čo, mne pán biskup Čársky povedal, že tu budem len rok a ja som tu už 12 rokov!“ No tak čo, jednoducho som rezignoval a - obrazne povedané - sklopil som uši. To bol rok 1965. Ale vtedy už bolo možné ísť do školy.

Začal som učiť náboženstvo, slúžiť sväte omše v kostoloch, ktoré sme mali na starosti. Zostal som. A nakoniec, keď už prišiel ten rok 1990, popri všetkých tých peripetiách (vo výrobe a ťažkosťami z komunizmom), prijal som biskupskú vysviacku. A vďaka službe notára som už aspoň poznal diecézu a všetkých kňazov, takže som mal diecézu akoby na dlani.

Viete, jednoducho treba vždy prijať to, čo vám váš biskup povie. Bude to mať určite svoj význam a ovocie, ako to bolo aj v mojom prípade.

Máte mnoho duchovných detí. Popri nich máte ešte adoptované deti na diaľku v Indii. Porozprávate nám o tom trochu?

Začalo to v roku 1999, keď bola v Bosne a Hercegovine vojna. Vtedy Katolícka charita oslovila nás všetkých veriacich, že môžeme pomôcť rodi-

nám, ktoré stratili blízkych pri bombardovaní domov a pod. Ponúkli to, tak som začínal v Bosne a Hercegovine. Myslím, že tam bolo asi 5 detí. No po dvoch alebo troch rokoch sa vojna skončila, usporiadali sa určité okolnosti. Katolícka charita, vlastne pani Takáčová, ktorá tam pracovala, mi vravela: „Pán arcibiskup, koľko detí si chcete vziať na adopciu z Indie?“ Tak prišla India.

Bol to práve v čase, keď som skončil s darcovstvom krvi - od veku 65 rokov už neberú krv. Tak som si povedal, že keď nemôžem dávať krv pri transfúzii, tak pomôžem iným spôsobom. Vtedy som si na diaľku adoptoval z Indie 15 detí. Pred tým som si to vypočítal, že na koľko budem stačiť. Tak 15 detí. A nakoniec sa to už pomaly uzatváralo. Ale prišla ponuka ešte aj z Albánska. Saleziánska sestra Cerovská sa raz postážovala v ktoromsi časopise a prišlo mi jej ľúto. Tak som si vzal asi ďalších 5 týchto detí. Tieto deti už vyrástli a starám sa už len o 9 detí z Indie. Oni mi každý rok napíšu na konci školského roka. Pošlú mi svoje akoby vysvedčenia, či prospeli. Potom druhý list je ich písmom, také všelijaké pokrútené, ale prepíšu ho aj do angličtiny. Ešte pošlú fotografiu a nakreslia obrázok.

Ďakujeme vám veľmi pekne drahý otec arcibiskup. Do ďalších dní vám žičíme hojnosť Božích milostí, radostí a pokoja, ktorý so sebou vždy všade prinášate. Taktiež vyprosujeme pevné zdravie a silu vo vykonávaní služby pastiera Božieho ľudu. Nech teda vás i vašu službu Pán požehnáva, lebo ako hovorí jedno múdre príslovie: Bez Božieho požehnania sú márne naše namáhania.

NENÁPADNÍ HRDINOVIA

LUKÁŠ IMRICH
FOTO: INTERNET

V dnešnej dobe je hrdinstvo často spájané s veľkými osobnosťami. V médiách vidíme príbehy mnohých známych ľudí, ktorí zmenili priebeh ľudských dejín. Títo ľudia sú obdivovaní pre svoje veľké skutky, ktoré vytvárajú dojem veľkej priepasti medzi „nimi“ a „nami“ – obyčajnými ľuďmi so svojimi každodennými problémami a chybami. To vedie mnohokrát k istému postoju zúfalstva a niekedy až pasivity s postojom: „Načo sa vôbec snažiť, veď ja aj tak nič také nikdy nedokážem.“ Vystáva tu tak otázka, ako sa takým „hrdinom“ stať, resp., či všetci musia byť vernými kópiami týchto ľudí.

Aj veľké osobnosti súčasnosti, ako napr. Ján Pavol II. či Matka Tereza niekde začínali. Je nutné pamätať na fakt, že títo ľudia sa veľkými nestali zo dňa na deň. Za ich výsledkami treba hľadať tvrdú prácu a „vernosť v malom“ (Lk 16,10: „Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom.“). Oni tým, že najprv – neraz aj s rôznymi ťažkosťami – konali malé skutky lásky, dokázali neskôr uskutočňovať veľké diela dobra, pretože človek sa osobnosťou nerodí, ale postupne sa ňou stáva. Tieto dve osobnos-

ti sú však len kvapkou v mori. Mohli by sme vymenovať mená mnohých iných známych ľudí, ktorí, podobne ako Ján Pavol II. a Matka Tereza, nemali priebeh dejín svojimi skutkami lásky. Je však potrebné podotknúť, že je oveľa viac tých, ktorých mená nepoznáme, a predsa sa zaslúžili o začlenenie lásky do vzťahov v našom okolí. Kto sú títo ľudia?

V dnes veľmi populárnom filme „Hobit: Neočakávaná cesta“ čarodejník Gandalf na otázku, prečo si pre porazenie zla vybral hobita (bytosť vzhľadom podobná človeku, akurát vzrastom je asi polovičnej veľkosti – ako dieťa „prváček“, čo vedie k jej podceňovaniu ostatnými), odpovedá: „Prečo hobit? Ja neviem. Saruman (meno ďalšej postavy z filmu) verí, že iba veľká sila môže udržať zlo pod kontrolou. Ale ja mám inú skúsenosť. Zistil som, že sú to práve malé veci, každodenné skutky obyčajných ľudí, ktoré držia zlo

v bezpečnej diaľke. Jednoduché skutky lásky a dobroty. Prečo teda hobit? Možno je to preto, že sám mám strach a on mi dodáva odvahu.“ V tejto odpovedi sa skrýva veľká pravda. Človek môže stráviť celý život snívaním o tom, ako by konal veľké skutky dobra, ako by zmenil svet, keby mohol. Avšak, paradoxne, práve takýto človek veľakrát ostane iba pri snívaní a v skutočnosti neurobí a nezmení vôbec nič. Pritom by stačilo tak málo: mať otvorené oči a vnímať potreby ľudí okolo seba. Nie veľké skutky robia z človeka niekoho výnimočného, ale obyčajné skutky konané z lásky k blížnemu. Príkladom môže byť podať pohár vody, milé slovo, podržanie dverí, úsmev a pod.

Kto sú teda títo nenápadní hrdinovia? Matka, ktorá vstáva niekoľkokrát za noc k malému dieťaťu. Otec, ktorý drie, aby svojej rodine zabezpečil život. Starí rodičia, ktorí si zoberú vnúčatá na prázdniny. Spolužiak, ktorý sa v škole podelí o desiatu. Mladík, ktorý pomôže prejsť staršej pani cez prechod. Žena, ktorá v rade pri pokladni pustí pred seba človeka, ktorý má v košíku menej vecí. Malé dieťa, ktoré sa usmeje na dedka sediaceho na lavičke v parku. Rodina, ktorá pozve osamelého suseda na obed. Muž, ktorý dá priateľskú radu svojmu kole-

govi v práci. Toto sú nenápadní hrdinovia!

Každý z nás je pozvaný stať sa takouto osobnosťou. Dosiahneme to, keď budeme rozdávať radosť a lásku práve na tom mieste, na ktorom sa nachádzame. Svet bude krajším iba vtedy, keď prestaneme o krajšom svete iba rozprávať, ale začneme ho k lepšiemu pretvárať jednoduchými gestami lásky a pozornosti k druhým. Len tak budeme ako kresťania hodnoverne svedčiť o Ježišovi Kristovi a Evanjeliu, ktoré nám zveril.

Na záver sa nechajme povzbudiť slovami sv. Pavla v Liste Rimanom: „Láska nech je bez pretvášky. Nenávidíte zlo, lipnite k dobru. Milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti, v horlivosti neochabujte, buďte vrúcneho ducha, slúžte Pánovi. V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvalí. Majte účasť na potrebách svätých, buďte pohostinní. Žehnajte tých, čo vás prenasledujú – žehnajte a neprekliňajte! Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! Navzájom rovnako zmýšľajte; a nezmyšľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym. Nebuďte múdri sami pre seba. Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé; usilujte sa robiť dobre pred všetkými ľuďmi. Ak je to možné a závisí to od vás, žite v pokoji so všetkými ľuďmi. Nepomstite sa sami, milovaní, ale ponechajte miesto hnevu; veď je napísané: „Mne patrí pomsta, ja sa odplatím,“ hovorí Pán. Ale keď bude tvoj nepriateľ hladný, nakrm ho, keď je smädný, daj mu piť, lebo tým, že to urobíš, žeravé uhlie mu nahrnieš na hlavu. Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo.“ (Rim 12, 9-21).

PRAMEN ŽIVOTA

SUCHÁ PÚŠŤ,
VODY NIET.
DIVOKÁ SPÚŠŤ
MNOHO LIET.

DLHÉ PUTOVANIE
ŠTYRIDAŤ ROKOV.
KRUTÉ OČIŠŤOVANIE
SO ZÁRUKOU.

REPTAJÚ ZASE,
NIET VODY.
NEPOKOJNEJ MASE,
ŤAŽKO SA VODÍ.

VODA Z KAMEŇA
PRÚDOM TEČIE.
ŠŤA Z PRAMENĽA
ČASOM SA VLEČIE.

JEDEN DÚŠOK
SMÄD UHASÍ.
ZA KRÁTKU CHVÍľU
OPÄŤ SA HLÁSI.

ŽIVÁ VODA
NÚKA SA TI.
PRAMEN ŽIVOTA.
NAPI SA TY.

MARIÁN JAKLOVSKÝ

ANEKDOTY O PÁPEŽOCH

TADEAŠ JACKO

podľa knihy „PÁPEŽI HUMORNE“

Pápežov Jána XXIII. a Jána Pavla II. určite každý z nás pozná. Videli sme ich stále v bielej sutane, ako pozdravovali ľud, žehnali ho alebo slúžili sväte omše. Ale boli to ľudia ako my. Tiež prežili mnoho humorných zážitkov počas svojho kňazského života. Tu je zopár príbehov ako dôkaz, že obaja pápeži mali aj zmysel pre humor.

Ján Pavol II.

Svätý vo formácii

Na krakovskej univerzite si študent polonistiky rýchlo našiel priateľov. Z času na čas sa mu posmievali ostatní študenti pre jeho vážnosť a nábožnosť. Jedna zo spolužiačok si spomína, že mu raz priplli na stôl kartičku s nápisom: „Karol Wojtyła, svätý vo formácii.“

Úplne normálne

Karol Wojtyła bol doma známy ako vášnivý lyžiar. Zahraničný novinár však vyjadril počudovanie nad tým, že také niečo určite nepatrí k „dôstojnosti“ eminencie. Pri odpovedi krakovský pastier zavtipkoval: „Ach, v tejto krajine je to úplne normálne. Napokon, polovica poľských kardinálov lyžuje.“ Bola to skutočne pravda. Okrem neho žil ešte jeden nositeľ purpuru, primas Wyszynski, ktorý už mal svoj vek.

Celkom nepápežsky

Vatikánski hodnostári, zvyknutí na strohý protokol, boli z nového, športovo založeného pápeža dosť nepokojní. Napríklad preto, lebo pri stúpaní po schodoch – celkom nepápežsky – chytil svoju sutanu a vždy zobral dva až tri schody. Keď sa ho kardinál, ktorý ho sprevádzal, opýtal, či takýto spôsob schôdze neprotirečí pápežskej dôstojnosti, odpovedal mu Ján Pavol II. s úsmevom: „Ja potrebujem pohyb a myslím si, že aj vy.“

Neuveriteľné

Priateľa Karola Wojtyły, biskupa Deskura, previezli do nemocnice v Zürichu. Ján Pavol II. bol oňho ustarostený. Rozhodol sa preto, že zavolá z Ríma do Švajčiarska, aby sa informoval o jeho stave. Telefonistka v züríjskej nemocnici neverila, že dobre počula, keď sa ozval Svätý otec: „Tu je pápež.“ Na okamih bola zmätená, potom však do slúchadla s najväčšou srdečnosťou odpovedala: „A tu je cisárovná z Číny.“

Hierarchia

Počas diplomatického prijatia sa rozprával nuncius Roncalli, neskorší pápež Ján XXIII., s najvyšším parížskym rabínom. Pri vstupe do sály mu chcel dať rabín prednosť. Roncalli to však odmietol slovami: „Nie, najprv Starý zákon, až potom Nový zákon.“

Podnet

Veľký človek sa prejavuje duchaplným vtipom. Pre pápeža boli všetci ľudia ako vlastní bratia a sestry. Mal však jednu mimoriadne ťažkú úlohu: pod bielym odevom on sám zostal sedliackym synom z bergamského kraja. Rád sa prechádzal Vatikánskymi záhradami. Oproti svojim predchodcom to robil celkom nepravidelne a spontánne. Úradníci sa preto sťažovali, že nemôžu včas uzavrieť pre turistov kupolu Chrámu sv. Petra. „Prečo ju vlastne musíte zamykať?“ opýtal sa ich pápež. „Pretože by vás inak mohli vidieť, Vaša Svätosť,“ povedal jeden z nich zdesene. „Ľudia, všetci turisti...“ Pápež sa zamyslel a potom povedal: „Nerobte si žiadne starosti. Sľubujem vám, že neurobím nič neslušné.“

Chránený Duchom Svätým

Ján XXIII. sa nepridržiaval pravidelného režimu dňa a nedal si nanútiť žiaden hodinový plán. Veľa nocí nespál. Počas prvých nocí svojho pontifikátu si pri písaní všimol výmeny stráže v pápežskej predizbe. Gardisti vo dvojici štrngajúc ostrohami pochodovali sem a tam. Považoval to za prílišné plytvanie. Jednu noc preto zasiahol. Keď otvoril dvere, stráž okamžite zaujala pozíciu. „Pomaly, pomaly,“ upokojoval ich Ján XXIII. „žiadne strachy. Chodte radšej spať. Na mňa nemusíte dávať pozor. Ochraňuje ma Duch Svätý.“

Hierarchia

Pápež navštívil v Ríme Nemocnicu Svätého Ducha, ktorú viedli rehoľné sestry. Predstavená, rozrušená z významnej návštevy, sa ponáhľala. Keď prišla, predstavila sa: „Svätý otec, som prestavená Ducha Svätého.“ „Vy teda máte šťastie. Ja som len Kristov zástupca,“ odpovedal jej pápež.

Myšlienky, slová, skutky

JOZEF FUŇÁK

FOTO: JAKUB PICHONŠKÝ

Osobnosť, človek možno známy širokej verejnosti. Pre niekoho vzor nasledovania. Človek vedomý si svojej hriechnosti pred Bohom a prosiaci o silu a pomoc pri rozhodovaní na križovatkách života. Medzi takéto osobnosti košického episkopátu určite patril a patrí aj biskup Augustín Fischer-Colbrie. Z príležitosti 150. výročia jeho narodenia historik Mons. Marián Čižmár prezentoval svoju knihu s názvom Augustín Fischer-Colbrie – Myšlienky, slová, skutky. Celé dieło vyjadruje obsah života biskupa Colbriho, to, čo bolo najcharakteristickejšou črtou jeho kňazskej činnosti: apoštolská činnosť kňaza a biskupa, ohlasovanie evanjelia na rozličných úrovniach, formácia budúcich kňazov, teológov, mládeže, rehoľných sestier. Ako biskup vynikal nevšednou láskou a starostlivosťou o kňazov. Kázal Božie slovo širokým vrstvám veriacich, a to všetko v zmysle svojho biskupského

hesla: „Evangelizare pauperibus misit me“ (Poslal ma hlásať radostnú zvesť chudobným).

Kniha je zložená z dvoch častí. Prvá časť je priblížením jeho života – od narodenia v roku

každý deň v roku. Predhovorom k tejto publikácii prispel aj terajší arcibiskup Mons. Bernard Bober, ktorý píše: „S úprimnou a hlbokou úctou pristupujem k mojím predchodcom, zvlášť k tým,

ktorí svojou službou zanechali po sebe výraznú stopu v živote našej arcidiecézy. K nim, bezpochyby, patrí biskup Augustín Fischer-Colbrie. Tak ako v prípade mnohých, aj v jeho prípade sa osvedčilo, že to, čo bolo v očiach ľudí slabé, v prozreteľnej vízii Božieho riadenia sa napokon prejavilo ako obdivuhodne silné a, bezpochyby, Božie.“

Kniha prináša životnú cestu biskupa Fischera-Colbriho, jeho neúnavnú službu Božiemu ľudu a základné črty jeho spirituality a ľudskosti. Koniec koncov vykresľuje osobu biskupa Augustína Fischera-Colbriho ako nasledovníka a učeníka Ježiša Krista. Takéto vzory určite potrebuje aj dnešná spoločnosť. Veľmi ju odporúčam na

Marián Čižmár

AUGUSTÍN FISCHER-COLBRIE
(1863 - 1925)

MYŠLIENKY, SLOVÁ, SKUTKY

1863 v Želiezovciach až po jeho smrť v roku 1925. Druhú časť tvoria myšlienky a výroky samotného biskupa Colbriho na

duchovné čítanie, na povzbudenie sa vo viere a k ešte vrúcnejšiemu nasledovaniu Ježiša Krista.

MANŽELSKÉ STRETNUTIA

MARTIN LUČKO

FOTO: ARCHÍV AUTORA

Manželské stretnutia sú „Božím dielom“. Každý účastník tu má možnosť cítiť Božiu prítomnosť. Manželia spolu prežívajú „požehnaný čas“ – riešia sa najväčšie manželské problémy, krízy, odpustenia. Hovorí sa a počúva, sníva sa o krajších manželských vzťahoch. Väčšina sa snaží zrealizovať heslo: „Chcem, aby ti pri mne bolo dobre.“ Lebo „môj manžel / moja manželka je ten najúžasnejší človek na tejto zemi.“

Celú prípravu zabezpečuje Občianske združenie Manželské stretnutia, ktoré sa usiluje o obnovu a ozdravenie rodiny. Kladie dôraz na pevný a zdravý manželský zväzok a zdravú rodinu považuje za nutný predpoklad zdravej a prosperujúcej spoločnosti. Tieto týždne trvajúce stretnutia sú v čase letných prázdnin. Existujú už 20 rokov, pričom kvôli veľkému záujmu sú každé leto až dva turnusy. Kurz je v Banskej Bystrici (aj z dôvodu polohy v strede Slovenska), ubytovanie a stravovanie je v študentských internátoch. Vyše 600 ľudí je tu možné ubytovať relatívne lacno (približne 60 až 90 eur na osobu), čím klesá celková cena. Tá je však napriek tomu pre manželov s viacerými deťmi vysoká, preto sa vždy ráta aj so sponzorskými darmi, ktoré mnohí manželia dávajú veľmi štedro.

Ide vlastne o jedno veľké stretnutie, nazývané aj „manželák“, kde približne 150 manželských párov z celého Slovenska (príp. aj z Čiech) so svojimi deťmi chce pracovať na upevnení svojich rodín. Program je zložený najmä z prednášok, ktoré hovoria manželia (účastníci) ako svoje svedectvo.

Po prednáške sa všetci rozídu do menších skupín, kde sa jednotlivé témy preberajú hlbšie. Počas týchto aktivít sa o deti (na našom kurze bolo 245 detí, z toho 44 bábätiok) stará 95 animátorov. Duchovný patronát nad kurzom malo 10 kňazov (takmer všetci saleziáni). Súčasťou programu sú sväté omše, modlitbové stretnutia, celonočné adorácie, takmer neustála možnosť pristúpiť k sviatosti zmierenia alebo k duchovnému rozhovoru, futbalový zápas (manželia vs. animátori), obnova manželských sľubov, veľký zá-

bavný program detí svojim rodičom (ktorým ho pomáhajú vytvoriť animátori)... Hudobní nadšenci z radov manželov vytvárajú „manželácky band“, ktorý krásne podfarbuje celý priebeh stretnutia. Na záver je tzv. maturita manželov. Je to akýsi orientačný „beh“ alebo vlastne prechádzka manželov, počas ktorej na pri-

pravených miestach nachádzajú krátke odkazy súvisiace s manželstvom, ktoré potom spoločne rozoberajú. Víťazom sa stáva manželský pár, ktorý na trati zotrvať nie najkratšie, ale najdlhšie, pretože počas tohto času si na základe vypočítaných svedectiev rozhovorom upevňujú manželstvo.

Hoci mnohé manželské páry (a aj deti a mládež) tu vytvárajú veľmi pekné priateľstvá, ktoré pretrvávajú aj po skončení kurzu, nejde vždy len o jednoduchú letnú „dovolenku“, na ktorú sa rodiny tešia každý rok. Mnoho neriešených problémov sa dostáva na povrch a je potrebné ich riešiť, čo nie je vždy jednoduché. Zažitie hlbokej priateľskej atmosféry toľkých rodín ich však motivuje, aby sa znova a znova začali snažiť o vzájomnú

lásku. Tento kurz môžem manželom, ale aj kňazom, len vrelo odporúčať. Viac informácií nájdete na www.mstretnutia.sk.

Pre mňa osobne bol čas strávený na manželáku veľkým povzbudením, prínosom a možnosťou získať skúsenosti, z ktorých budem čerpať v pastorácii. Veľmi uvažujem nad tým, že tam budem chodiť už každý rok. Manželstvo je tu možné spoznať „zvnútra“ – na základe svedectiev a prednášok manželov. Ďakujem, že som tam mohol byť.

Peter Štupák

Pre mňa osobne bolo toto stretnutie veľkým obohatením. Mohol som tu zakúsiť atmosféru svedectva manželských párov, ktorým nie je ľahostajné ich manželstvo a prežívanie darujúcej sa lásky v ňom. Sú pre mňa svedectvom žitia pravých hodnôt v rodine. Ďakujem za prijatie, ktoré sme tam ako bohoslovci mohli zažiť, a otvorené srdcia, za možnosť nahliadnutia do života párov a informácií, ktoré sú potrebné pre naše pôsobenie v pastorácii.

Matúš Kurcik

Manželské stretnutia vo mne zanechali veľmi pozitívny dojem. Veľmi ma oslovil bohatý program, ktorého „gro“ tvorili prednášky manželov na danú tému a po nej diskusia v skupinách. Myslím si, že je veľmi potrebné zažiť niečo takéto pre kňaza v pastorácii. Už pre seminaristov je to dobrá skúsenosť. Ďakujem, že som mal možnosť

tam byť, že som mohol zažiť krásne spoločenstvo.

Imrich Seman

Manželské stretnutia (MS) zasiahli celú moju bytosť, nielen môj intelekt a emócie, ktoré sa v tomto prostredí veľmi dávali najavo. Od prvého dňa, keď som tam zavítal, som v tomto, pre nás seminaristov, neštandardnom prostredí zakúšal priateľskú atmosféru a prijatie zo strany manželov. Ich otvorenosť a dôvera sa prejavovala najmä tým, že nás prijali medzi seba počas prednášok, ale aj vo voľnom čase. Prednášky formou ľudských príbehov mi otvárali cestu do môjho vnútra – mohol som lepšie spoznať sám seba. Uvedomil som si, že keby toto všetko počuli manželské páry na Slovensku, určite by ich spoločná cesta v mnohých ohľadoch vyzerala ináč. Atmosféru, ktorú som zažil na MS, nenahradí žiadna odborná príručka alebo fundovaná prednáška na akademickej pôde. To treba jednoducho zažiť. Svedectvo života je to, čo dodávalo prednáškam tú správnu chuť.

Štefan Nebesňák

So svojimi 5 spolubratmi – seminaristami a s naším otcom špirituálom Dušanom sme mali možnosť zúčastniť sa 20. ročníka MS. Bolo to po prvý krát v histórii MS, keď sa na nich zúčastnil niekto mimo manželského páru alebo kňazov. Vďaka organizátorom a súhlasu manželských párov sme mohli byť prítomní priamo na celom programe manželských párov. Vidieť 138 manželských párov aj s ratolesťami, tú radosť z ich spoločného stretnutia, už to naplní srdce potešením. Počúvať prednášky na rôzne témy, ktoré pomáhajú spoznávať životného partnera, odlišnosti medzi mužom a ženou, ich vzájomnú komunikáciu, napĺňanie potrieb partnera, vyjadrovanie svojich pocitov, sexualita, prejavy manželskej lásky, ... To, čo by mnohokrát museli manželia krvopotne objavovať vo svojom manželskom spolužití, tu dostali v prednáškach v zrozumiteľnej forme. A to všetko podložené svedectvami, ktoré majú svoju osobitnú silu.

„ŠPORTOVÉ OKIENKO“

MARTIN TULEJA

FOTO: ARCHÍV BOHOSLOVCOV

Hlavnou témou tohto čísla nášho časopisu sú osobnosti. Do tejto kategórie patria rôzni ľudia, či už z duchovného sveta, vedeckého, spoločenského, športového, ale aj obyčajní ľudia niekde v malej dedinke, ktorí dávajú dobrý príklad a vedú pomôcť a obetovať sa pre druhého. Keď si spomenieme na nie tak dávno ukončené zimné olympijské hry v Soči, predstavilo sa tam veľa športových osobností. Musel to byť zážitok pre samotných športovcov, fanúšikov, ale aj pre tých, ktorí si radi pozerú dobré výkony športových hviezd. Každé preteky, súťaž či hra sú motivované víťaznou cenou – pohárom alebo medailou. Samozrejme, že ak to je veľké podujatie, patria k tomu aj sláva a obdiv. Často sme svedkami nadpriemerných výkonov športovcov, ktorí chcú vyhrať a urobiť dobré meno svojej krajiny. Niekedy je to nad ich sily, je to dlhoročná práca, ale dávajú do toho všetko, aby sa prejavil úspech. A o čo potešujúcejšie je, keď sa športovci snažia aj o dodržanie sľubu, ktorý na začiatku olympijských hier skladá jeden z nich: „V mene všetkých súťažiacich sľubujem, že vystúpime na olympijských hrách ako čestní súper, rešpektujúci pravidlá, ktoré ich riadia, za

šport bez dopingu a

drog, v rytierskom duchu pre slávu športu a česť našich družstiev.“

Keď som sledoval dianie na tohtoročnej olympiáde, zaujala ma okrem úžasných športových zážitkov ešte jedna situácia. Počas semifinále behu na lyžiach ruský reprezentant spadol a zlomila sa mu lyža. Hrozilo, že musí odstúpiť z pretekov a ani nedôjde do cieľa. Zrazu k nemu pribehol kanadský tréner a nielenže mu dal novú lyžu, ale aj mu ju nasadil. Neskôr dodal, že chcel, aby dôstojne dokončil preteky. Tu sa ukázal pravý duch olympiády. Tak to má vyzeráť pri každom športe. Bojovať, ale ak by niekto potreboval pomoc, neobísť ho „len tak“. Športom sa vychovávali deti, mládež, ale aj celá spoločnosť. V športe dokáže človek prekonať seba, udržiava si zdravie a dokáže sa dobre odreagovať.

Aj my, bohoslovci, sledujeme športové dianie na Slovensku či vo svete. Obdivujeme svetových športovcov a môžeme povedať, že hľadáme inšpiráciu aj pre seba v rôznych športoch. Pre seminaristu je najdôležitejšie formovať sa v duchovnom živote, v ľudskosti a intelektuálne. No popritom sa dá rozvíjať aj športový duch. Aj v našom kňaz-

skom seminári je veľa športovcov, ktorí cez svoj voľ-

ný čas radi športujú.

Prvé a otváracie športové podujatie v seminári je tradičný futbalový zápas na začiatku formáčného roka medzi „seminárnym výberom“ a novými prvkami. Tento rok bez zaváhania zaznamenali víťazstvo hráči „výberu“. Zápas sa odohral na ihrisku v Sokoľanoch. Tribúny síce zaplnené neboli, ale futbal to bol dobrý.

Vždy začiatkom roka začína aj nový ročník seminárnej futbalovej ligy. O majstra seminára tento rok bojuje osem mužstiev. Deň a čas zápasu sa vždy dohodne a v „Boromeo aréne“ sa odohrá 2 x 15 minútový zápas. Trojčlenné mužstvá sú tvorené z bohoslovcov a predstavených. Do Veľkej noci každý s každým odohrá základnú časť a potom sa postupuje do vyradovacích súbojov.

Boromeo aréna je plne vyťažená. Okrem futbalovej ligy sa v nej konajú aj priateľské zápasy, a to vo futbale alebo florbale a občasne aj vo volejbale. Od marca sa rozbehli aj stolnotenisové turnaje a zbierajú sa body do celoseminárneho rebríčka.

Futbal hrávame aj mimo seminára, ak sa podarí dohodnúť nejaké priateľské stretnutie. Pravidelne je to aj v Ústave na výkon trestu v Šaci. Výber seminára vs. odsúdení sa odohráva v priestoroch väznice pred zaplnenou a zamrežovanou tribúnou. Je to zážitok hrať aj takéto stretnutie, pretože to vyzerá ako na zápase Spartak Trnava a Slovan Bratislava, keď zápas strážia policajti.

Keďže tento rok sa konala už spomínaná zimná olympiáda, bolo potrebné sa na ňu patrične pripraviť. A tak sme aj v seminári, a to už v decembri, začali prípravu. Spočívala hlavne v hokeji a v lyžovaní. Naše hokejové zápasy sa odohrávali na otvorenom klzisku v Košiciach. Niektorí v plnej výzbroji, niektorí iba korčule a hokejka, ale zápasu to neuberalo na kvalite. Hodina riadneho hracieho času bola plne využitá a tempo i kvalita hokeja sa stupňovali. Každý nasadzovaný hráč odohral viac ako 25 min. na zápas.

Od 23. do 29. januára sa skupina bohoslovcov a predstavených zúčastnila športového pobytu na fare v Ždiari. Zameranie bolo hokejovo-lyžiarske. Ubytovatelia sme boli v krásnej podtatranskej prírode. Tam nás prijal miestny pán farár na starej fare, ktorá slúži na takéto príležitosti. Každý deň bola možnosť športu, buď na svahu, alebo hneď

na farskom dvore, kde bol urobený ľad – to bol priestor už na hokej. Lyžiarske podmienky sme mali dobré, a preto sme sa to snažili využívať naplno, aj keď nás niekedy trochu ofúklo alebo aj preveril mráz. No stále sme boli odhodlaní užiť si čas strávený na lyžiach. Na vlastných silách sme nechali aj stravovanie. Keď sme sa vrátili z lyžovačky, hneď sme sa púšťali do varenia. Po neskorom obede bola chvíľka odpočinku a potom hlavný bod dňa – svätá omša. Po nej sa nastupovalo opäť na ľadovú plochu. Predposledný večer sa odohral aj zápas „domáci chlapi“ vs. bohoslovci. Prvú polovicu sme ich, pravdepodobne, zaskočili a jasne sme v zápase dominovali, avšak po zmene strán sa to trochu otočilo, ale stále sme hrali vyrovnanú partiu. Po týždni športu pod Tatrami sme sa opäť vrátili do veľkého mesta Košíc. Okrem aktívneho športovania sa v seminári dá, samozrejme, šport aj sledovať v televízii, či už sú to zápasy Ligy majstrov, alebo Majstrovstvá sveta v hokeji.

Musím povedať, že nie sme profesionálni športovci, ale v každom prípade využívame každú možnosť zašportovať si a takto sa odreagovať, a zároveň pri takejto aktivite vytvárať spoločenstvo. Zápal hry sa niekedy „preženie“, ale vždy sa snažíme o fair-play hru. Popritom sa držíme aj slov sv. apoštola Pavla: „Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu? Bežte tak, aby ste sa jej zmocnili.“ (1 Kor 9,24)

Jednotný katolícky spevník

MAREK BODNÁR

FOTO: INTERNET, ARCHÍV AUTORA

Vznešene krásna, ale aj zodpovedná úloha, ktorou poverený som bol Spolkom sv. Vojtecha, zostaviť Jednotný katolícky spevník stala sa mi poctou mimoriadnou, jednou z najväčších môjho života,“ týmito slovami sa v úvode svojho veľdiela prihovára náš národný zaslúžilý umelec Mikuláš Schneider-Trnavský (24.5.1881 – 28.5.1958). Jednotný katolícky spevník, ktorý obsahuje 541 duchovných piesní, sa v katolíckych chrámoch na Slovensku používa od roku 1937 až dodnes, čo je v európskom priestore viac než obdivuhodné. Existuje viacero dôvodov, prečo tento spevník vyniká svojou jedinečnosťou.

Spevník má, predovšetkým, veľkú historickú hodnotu, pretože každá pieseň má svoj jedinečný pôvod. Predchodcom súčasného katolíckeho spevníka bol prvý tlačенý katolícky spevník Cantus Catholici, ktorý prvýkrát vyšiel už v roku 1655 v Trnave zásluhou slovenských jezuitov. Mikuláš Schneider-Trnavský z neho prevzal mnoho piesní do JKS. Okrem piesní prevzatých z Cantus Catholici (napr. 44. Narodil sa Kristus Pán, 192. Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych) repertoár JKS pochádza z množstva ďalších tlačенých

či rukopisných spevníkov zozbieraných z celého Slovenska. Pre zaujímavosť možno spomenúť napríklad obľúbené piesne 283. Radostou oplývam a 199. Plesaj všetko stvorenie, ktoré pochádzajú z rukopisných zbierok zo spišského Lendaku z roku 1787. Pri piesňach 3. Anjel z neba a 95. Vstávajú pastieri je ako prameň uvedená Ru-

kopisná zbierka zo slovenského Východu z roku 1922. Veľmi obľúbená vianočná koleda 39. Búvaj, Dieťa krásne pochádza z rukopisu s notami z Vrbového z roku 1932. Mnohé piesne po hudobnej stránke skomponoval sám Mikuláš Schneider-Trnavský. Medzi jeho vlastné diela patria skvosty nášho kostolného spevu: 166. Presväť zname, presväť kríž, 257. Ty si, Pane, v každom chráme, 278. Ó, láska, nádej, spása, 498. Ježišu, Kráľu neba i zeme a mnohé iné. No jeho najobľúbenejšou, ktorú skomponoval, sa stala pieseň k cti

Sedembolestnej Panny Márie 394. Ó, Mária bolestivá.

Okrem slovenských ľudových duchovných piesní sú v JKS zastúpené aj starodávne cirkevné spevy, ktoré sú preložené z latinského do slovenského jazyka, pričom v prekladoch piesní je zachovaný v čo najväčšej možnej miere ich pôvodný význam. Medzi ne patria napr. 172. Stála Matka bolestivá (pôvodná mariánska sekvencia Stabat mater dolorosa); 209. Obeť svoju veľkonočnú (pôvodná veľkonočná sekvencia Victimæ paschali);

269. Chváľ, Sione, Spasiteľa (sekvencia na sviatok Božieho Tela Lauda Sion); 217. Duchu Svätý, príd' z neba (svätodušná sekvencia Veni, Sancte Spiritus). Pieseň 454. Radostou dnes Cirkev spieva, ktorá sa spieva na sviatky apoštolov, je pôvodne hymnus z vešpier k cti apoštolom Exultet orbis gaudiis. Adventná pieseň 21. Roste, ne-

besá, z výsosti predstavuje parafrázu úvodného spevu z rímskeho misála *Rorate coeli de super*, ktorý je predpísaný na rorátnu svätú omšu. Hymnus sv. Tomáša Akvinského *Adoro te devote*, ktorý ospevuje tajomstvo Sviatosti Oltárnej, je ukrytý v kancionáli pod piesňou 270. Klaniam sa ti vrúčne.

Kancionál vyniká jednak po literárnej, ako aj po hudobnej stránke. Z literárneho hľadiska možno poukázať na fakt, že všetky piesne sú rýmované, čo im dodáva neobyčajnú lyrickú hodnotu. Každá pieseň pripomína svojím spôsobom báseň, ktorá je navyše zhudobnená. Melódie piesní sú pomerne jednoduché, keďže ich autorom je prevažne ľud. Mikuláš Schneider-Trnavský pri zostavovaní kancionála zachoval tento ľudový ráz nápevov. Sám to odôvodňuje: „Hudobné prvky príznačné domáceho pôvodu dodávajú slovenskému katolíckemu spevu taký celkový ráz, ktorý je odlišný od západoeurópskej cirkevnej tradície na tomto poli; tam je kostolná pieseň uzavretejšia, asketickejšia, gregoriánskym duchom viac presiaknutá ako u nás, kde prevláda skôr ľudová impulzivnosť, tónová pohyblivosť a zbožne náladová farbitosť.“ Autorove slová sú zaiste veľmi výstižné a pravdivé. Nápevy jednotlivých piesní JKS sú tak hudobne vydatené a stáročiami overené, že veriacich zhromaždených v chráme hneď jednoznačne uvádzajú do príslušného obradu, sviatku či liturgického obdobia. Veď aj autor ďalej dodáva: „Či nie sú naše adventné piesne posolstvami plnými tajností o prešľastnej dobe Pánovho príchodu? Či nepredstavujú naše vianočné piesne nebeský jasot anjelských chórov, v ktorých najzvučnejšie ozýva sa radosťou preplnená pobožná duša slovenská? Či nevyjadrujú naše pôstne piesne až dramaticky verne skrúsenú náladu hlboko veriacej duše strpnutej nad utrpením Spasiteľovým? A čo naše zvonivé, vysokozvlné alebo vôňou syté piesne k Matičke Božej?“

Základom pretrvávania Kristovej cirkvi postavenej na skale je, nepochybne, jednota. Jednota v cirkevnej hierarchii, jednota v modlitbe, jednota v speve. Túto dôležitú podmienku si určite uvedomovali naši predkovia, a aj preto sa Spolok sv. Vojtecha v roku 1921 uzniesol zostaviť a vy-

192. Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych

Gustav Cechovec 1886, str. 121
Ján Hladký 1909, 1909.
Nábožný Katolícký Pevník 1909, str. 90

1. Pán Je - ži - š Kri - stus vstal z mŕtvych
2. Na po - to - ch - ťe vst - al z mŕtvych
3. Kto - ry - ťa - h - li - sme vy - ku - pi - li
4. A - by hriech - ťa - h - li - sme vy - ku - pi - li

Bo - ha svoj - ho! A - le - lu - ja, chvá - ľme Bo - ha, Bo - ha svoj - ho!

5. Ku hro - bu tri Má - rie - ťi. Ale - lu - ja, a - ť! 10. Jak pred smr - ťou to zve - stoval. Ale - lu - ja, a - ť!
6. Dva - ťi ma - ri - ťi o - ťi. Ale - lu - ja, a - ť! 11. Po - to ples - aj - te do - v - ťe. Ale - lu - ja, a - ť!
7. An - je - la tam v - ťe - li. Ale - lu - ja, a - ť! 12. Že Kri - stus vstal z mŕ - tv - ych. Ale - lu - ja, a - ť!
8. O! ne - bo sa do - v - ťe - li. Ale - lu - ja, a - ť! 13. V - ťe - ťi te - da pre - pe - ťa - ťe. Ale - lu - ja, a - ť!
9. Že Kri - stus Pán do - ť z mŕ - tv - ych vstal. Ale - lu - ja, a - ť! 14. Če - ť a chvá - ľ - me vo - d - ťa - ťe. Ale - lu - ja, a - ť!

dať slovenský Jednotný katolícky spevník. Mons. Ján Pöstényi, vtedajší správca Spolku sv. Vojtecha, v prívete JKS okrem iného píše: „Akže je teda cieľom tohto Spevníka zaviesť jednotu v tom zmysle, aby veriaci ľud slovenský po všetkých krajoch spieval tieto piesne s rovnakým textom, tak uskutočniť túto úlohu je naším najvrúcnejším želaním. (...) Máme dosť príčin pevne veriť, že v našom cirkevnom speve nastane jednota čo aspoň pri spievaní v tomto Spevníku uvedených piesní, lebo istotne raz príde i čas, že Slováci, kdekoľvek sa zídu z rozličných krajov na bohoslužby, spievať budú všade tým istým slovom a spôsobom.“

Napokon, z úcty k Jednotnému katolíckemu spevníku pripomeňme si aj v dnešných časoch zbožné želanie Mikuláša Schneidera-Trnavského: „Nuž, idte, zbožné piesne, rozleťte sa po celej miléj našej vlasti slovenskej, ozite na ústach bohuverného spevavého národa slovenského, zapáľte vatru viery v dušiach chladnúcich, zväčšite oheň lásky Bohu oddaných a zahlušte falošné hlasy sveta, ktoré už toľko duší odvábili od cesty Spásy a potešte v Kristu celý náš, dnes tak veľmi zarmútený katolícky svet!“

Pozývame Vás na

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

v Kňazskom seminári

v Košiciach, ktorý sa uskutoční 11. 5. 2014

Program:

so začiatkom o 9:30.

- 9:30 - sv. omša

- prehliadka seminára, obed, program pre deti

- 14:00 - vystúpenie bohoslovcov + tombola

- 17:30 - kanonické večery

www.kske.sk

Tešíme sa na Vás!